Ἀριθ. 117 – Λεπτὰ εἴκοσι.

ΕΤΟΣ Γ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πέμπτος | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6. | 26 Μαρτίου 1878

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΖΑΪΜΗ

Ἡ ἑπομένη ἐπιστολὴ τοῦ μεγάλου πολίτου τῆς Ἑλλάδος Ἀνδρέου Ζαΐμη ἐγράφη πρὸς τὸν κυβερνήτην Καποδίστριαν. Σ. τ. Δ.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ ΖΑΪΜΗ

Ἐξοχώτατε,

Διατρίβων εἰς τὴν πατρίδα μου Κερπηνὴν καὶ καταγινόμενος εἰς τὰς ἰδιαιτέρας μου ὑποθέσεις ἔλαβον τὴν εἴδησιν, ὅτι ὡπλισμέναι δυνάμεις τῆς ἐξουσίας ἔρχονται ἐναντίον μου. Ἐδυσκολεύθην κατ' ἀρχὰς νὰ τὸ πιστεύσω, διαλογιζόμενος, ὅτι δὲν ἔχει καμμίαν αἰτίαν ἡ ἐξουσία νὰ κινήσῃ ὅπλα κατὰ εἰρηνικῶν ἀόπλων πολιτῶν, καὶ ὅτι ἂν ἦναι κατ' ἐμοῦ κατήγορός τις δημόσιος ἢ ἰδιώτης θέλει προσκληθῶ ἀπὸ τὰ Δικαστήρια κατὰ Νόμον νὰ ἀπολογηθῶ. Ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ὡρῶν εἶδον τὴν εἴδησιν πραγματοποιουμένην, ἑκατὸν ἱππεῖς ὑπομίσθιοι τῆς ἐξουσίας ἦλθον μὲ μεγάλην βίαν εἰς τὴν Κερπηνὴν, καὶ ὁ ἀστυνόμος τῶν Καλαβρύτων ὁδηγῶν αὐτοὺς προπαρεσκεύαζε διὰ τῶν πλέον ὀδελυκτῶν μέσων τὸν τρόπον τοῦ νὰ μὲ συλλάβῃ.

Τὸ κίνημα τοῦτο, Ἐξοχώτατε, ἀντιβαῖνον εἰς τοὺς καθεστῶτας νόμους, εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον καὶ ὅλως ἀσιατικὸν, μὲ ἔβαλεν εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἀφήσω τὴν πατρίδα, τὴν φαμιλλίαν μου καὶ τὰς ὑποθέσεις μου καὶ νὰ ἀναχωρήσω διὰ νὰ ὑπάγω ὅπου ἡ προσωπικὴ ἀσφάλεια προστατεύεται ἀπὸ τοὺς Νόμους.

Δὲν ἠμπορεῖτε ν' ἀρνηθῆτε, Ἐξοχώτατε· τὸ ὡμολογήσατε, ὅτι ὁ ὑποφαινόμενος φίλος τῆς εὐταξίας δὲν ἔλαβον μέρος εἰς κἀνὲν ἐπιχείρημα ταραχῶδες, καὶ ὅτι μὲ ὅλην τὴν παρρησίαν καὶ εἰλικρίνειαν ἐξήγησα πάντοτε τὸ φρόνημά μου πρὸς τὴν ἐξοχότητά σας περὶ τοῦ καθεστῶτος συστήματος· δὲν ἐνόμισά ποτε, ὅτι, μὴ λαμβάνων μέρος κατὰ τὴν θέλησίν σας εἰς τὰ πράγματα καὶ ἐφησυχάζωνεὶς τὰ ἴδια, ἤθελον λογίζομαι ἐχθρὸς τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ τελευταία διατριβή μου εἰς Ναύπλιον, καθ' ἣν ἡ ἐξοχότης σας εὐηρεστήθητε νὰ μὲ ἀκροασθῆτε πολλάκις, ὁμολογεῖ τρανότατα, Ἐξοχώτατε, τὴν καθαρότητα τῶν φρονημάτων μου· σᾶς εἶπον ὅτε ἔμελλον ν' ἀναχωρήσω: κἀνὲν ἄλλο μέσον δὲν φαίνεται ἱκανὸν νὰ ἐμποδίσῃ τὰς ταραχὰς καὶ νὰ προλάβῃ τὰς ὀλεθρίας συνεπείας αὐτῶν, εἰμὴ ἡ συγκάλεσις τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Δὲν ἐνεκρίνατε τὴν πρότασίν μου καὶ ἐγὼ ἀνεχώρησα. Τὰ πράγματα παρεβιάσθησαν, Ἐξοχώτατε, εἰς τρόπον ὥστε τὸ ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἐφυλάχθη ἑνωμένον εἰς τὰς τρομερὰς περιστάσεις τοῦ πολέμου, κατὰ δυστυχίαν ἐσπρώχθη εἰς τὴν διαίρεσιν, ὅτε ἀπηλλαγμένον τῶν κινδύνων ἐλπίζει τὴν σταθερὰν ἀποκατάστασίν του.

Οἱ κάτοικοι τῶν ἐπαρχιῶν ᾐσθάνθησαν τὴν ἀναπόφευκτον ἀνάγκην τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως καὶ εἰς τίποτε ἄλλο πλέον δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ἐλπίζωσι, καὶ δι' ἀναφορῶν των τὴν ἐζήτησαν. Εἰς τοιαύτην περίστασιν πῶς ἠδυνάμην νὰ μείνω ἀνάλγητος; σύμφωνος μὲ τοὺς λοιποὺς συμπολίτας μου ἀνεφέρθην κἀγώ. Ἂν τοῦτο ἦναι τὸ πταῖσμά μου, καθὼς τὰ δοθέντα τὸ ἀποδεικνύουν, δὲν ἠμπορῶ παρὰ νὰ εἰπῶ, ὅτι ἀδικεῖτε τὸν ἑαυτόν σας, Ἐξοχώτατε· ὁ ἴδιος εὑρέθητε εἰς τὴν χρείαν νὰ προσκαλέσητε αὐτὴν τὴν συνέλευσιν. Ἂν κακοὶ σύμβουλοι σᾶς παρέστησαν ὡς ὠφελίμους εἰς τὴν στιγμὴν τοὺς ἐξοστρακισμοὺς καὶ τὰς φυλακίσεις διὰ νὰ κερδίσωσιν εἰς τὰς ἐκλογὰς, στρεβλοὶ καὶ ἄκαρποι εἶναι οἱ λογισμοί των· ἡ βία δύναται μὲν νὰ καταθλίψῃ τὴν θέλησιν τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ νὰ τὴν σβύσῃ δὲν δύναται. Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει, Ἐξοχώτατε, ὅτι αἱ Κυβερνήσεις, ὅσαι διέπρεψαν, ἐθεμελιώθησαν εἰς τὴν ἀκλόνητον βάσιν τῆς εὐνοίας τῶν λαῶν καὶ ὄχι εἰς τὴν βίαν.

Συγχωρήσατέ με τὴν τόλμην, Ἐξοχώτατε· ἀνέλπιστα καὶ λυπηρὰ αἴτια μὲ ἀναγκάζουν νὰ ἐξηγηθῶ μὲ αὐτὴν τὴν γλῶσσαν. Συνετέλεσα καὶ ἐγὼ κατὰ τὰς μικράς μου δυνάμεις εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα τοῦ Ἔθνους· ἐθυσίασα πολλὰ καὶ ἐκινδύνευσα πολλάκις τὴν ἰδίαν μου ζωὴν, ὄχι δι' ἀμοιβὰς, ἀλλὰ διὰ νὰ ἰδῶ τὴν πατρίδα εὐνομουμένην καὶ νὰ δύναμαι νὰ ζῶ ἡσύχως εἰς τοὺς κόλπους τῆς φαμιλλίας μου. Ἄλλοτε καὶ ἐτιμήθην μὲ τὰ μεγαλείτερα

ἀξιώματα· δὲν ἠθέλησα νὰ ἐμπορευθῶ τὸν πόλεμον καὶ ἔχασα τὸ ἰδικόν μου· ὥστε κατήντησα εἰς ἐλλείψεις· ἐθεώρησα μὲ ἀδιαφορίαν τὴν μεταβολὴν τῆς τύχης ὡς πρὸς τὸν πλοῦτον, καὶ ἀνεπαύθην εἰς τὰ ἐρείπια τῆς μικρᾶς μου κτηματικῆς καταστάσεως. Γνωρίζετε ὑμεῖς, Ἐξοχώτατε, πόσους πειρασμοὺς ἔλαβον κατὰ σειρὰν εἰς διάστημα δύο χρόνων· τοὺς κατεφρόνησα· ἐγκολπωθεὶς τὴν πολυπόθητον ἡσυχίαν, ὑπήκουσα πάντοτε εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως.

Ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν τίποτε δὲν ἐκέρδισα ἀπὸ τὴν ἥσυχον διαγωγήν μου· ἠθελήσατε, Ἐξοχώτατε, νὰ μὲ ἀνταμείψητε μὲ καταδρομάς, διὰ νὰ μὴ εἰπῶ τι περισσότερον· μὲ ἐχωρίσατε ἀπὸ τὴν πατρίδα, ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους μου· ἀπεδυστυχήσατε τὰς ὑποθέσεις μου, καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν μου μετεβάλετε εἰς ἔξοδα μεγάλα. Ἡ ἄδικος αὕτη καὶ παράνομος καταδρομὴ μὲ ὑπαγορεύει νὰ ἐπικαλεσθῶ ἐναντίον οὗτινος ἀνήκει δημοσίως καὶ διὰ πληρεστάτου τρόπου τὴν δικαιοσύνην τῶν Νόμων, τοὺς ὁποίους ὡρκίσθητε νὰ φυλάξητε, καὶ παρακαλῶ νὰ εὐαρεστηθῆτε, Ἐξοχώτατε, νὰ στείλητε ἀντίγραφον τῆς ἀναφορᾶς μου πρὸς διαφύλαξιν τῶν δικαιωμάτων μου, καὶ ὑποσημειοῦμαι μὲ σέβας

Ἐν Κερπενῇ, τὴν 18 Αὐγούστου 1831. Ὁ ταπεινὸς δοῦλός σας

ΑΝΔΡΕΑΣ ΖΑΪΜΗΣ.

Η ΚΥΡΙΑΚΗ ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ

[Ἐκ τοῦ νεωτάτου συγγράμματος τοῦ Victor Tissot: Vienne et la vie viennoise.]

Ἂν οὐδὲν κατηφέστερον τῆς Κυριακῆς ἐν Λονδίνῳ, οὐδὲν αὐτῆς φαιδρότερον ἐν Βιέννῃ. Τὰ ἐργαστήρια καὶ καταστήματα εἰσὶ πανταχοῦ κεκλεισμένα, ἡ ἐργασία σταματᾷ, ἡ πόλις ἐνδύεται ἑορτάσιμα, καὶ οἱ ἄνθρωποι φοροῦσι τὰ κυριακά των φορέματα. Αἱ ὑπηρέτριαι τῶν ξενοδοχείων φοροῦσι κομψοὺς καὶ λευκοὺς σκούφους μὲ ροδόχρους ταινίας, αἱ καπνοπωλήτριαι ἐπιδεικνύουσι τὴν μοναδικήν των μεταξωτὴν ἐσθῆτα, καὶ ἀναστηλοῦσιν ἐπὶ τοῦ στήθους των, δεδεμένην εἰς καρφίδα, τὴν φωτογραφίαν τοῦ ἀνδρὸς ἢ μνηστῆρός των. Εἶτα δὲ, μετὰ μεσημβρίαν, ἡ πόλις ἄπασα κλείει τὰς οἰκίας, καὶ τρέχει εἰς ἀναζήτησιν τῶν διασκεδάσεων τῆς ἡμέρας, ἣν εὐλογοῦσιν οἱ ξενοδόχοι καὶ ἑστιάτορες. Οὐδὲν ἄλλο τις ἀκούει ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας, ἢ μίγμα ὑλικῶν θορύβων καὶ πνευματικῆς ἁρμονίας, κωδωνοκρουσίαν ἐκκλησιαστικὴν καὶ σύγκρουσιν ποτηρίων, συναυλίαν περιφορητῶν ὀργάνων καὶ πινακίων, ἐδάφια ψαλμῶν καὶ στροφὰς ᾀσμάτων. Αἰσθάνεταί τις εὐθὺς, ὅτι ἡ πόλις αὕτη κεῖται εἰς τὰ πρόθυρα τῆς Ἰταλίας καὶ Ἀνατολῆς, καὶ ὅτι αἱ θωπεύουσαι αὐτὴν ἐκεῖθεν πνοαὶ τὴν καθιστῶσιν ἔξαλλον ἐξ ἔρωτος, μουσικῆς καὶ χοροῦ. Τὰς θρησκευτικὰς τελετὰς θεωρεῖ ὡς θέατρον, πορεύεται δὲ εἰς τὴν λειτουργίαν ὡς εἰς πρωϊνήν τινα θεατρικὴν παράστασιν, ἧς τὸ πρόγραμμα δημοσιεύουσι πάντοτε λεπτομερῶς ἀφ' ἑσπέρας αἱ ἐφημερίδες.

Ποσάκις τὸ σάββατον ἤκουσα τὸν ἑξῆς διάλογον ἐν τοῖς καφενείοις:

— Ποῦ θ' ἀκούσῃς αὔριον τὴν λειτουργίαν;

— Δὲν ἠξεύρω ἀκόμη. Παιδί! τὸν *Τύπον*!

Ὁ ὑπηρέτης τοῦ καφενείου ἔφερε τὴν ζητουμένην ἐφημερίδα, καὶ ὁ βιενναῖος, ἐπιθεωρήσας τὰ περὶ θεάτρων καὶ συναυλιῶν, ἀνέκραξε:

— Ἡ βαρώνη Β. . . ψάλλει εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Αὐγουστίνων· θὰ ὑπάγω νὰ τὴν ἀκούσω.

Ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τῆς αὐλῆς, ἐν τῷ ναῷ τῶν Αὐγουστίνων καὶ τῶν Μινοριτῶν ἐκτελοῦνται τὰ μεγάλα συνθέματα τῆς κλασικῆς μουσικῆς, τὰ ἀριστουργήματα τῶν διασήμων μουσικοδιδασκάλων. Διὰ τοῦτο ἕκαστος βιενναῖος ἔχει τὴν ἐκκλησίαν του, ὡς ἔχει τὸ θέατρόν του, καὶ πᾶσα ἐκκλησία ἔχει τὸ κοινόν της, τὴν ἰδιαιτέραν της φυσιογνωμίαν καὶ τὰς μουσικὰς παραδόσεις της. Εἰς τῶν Αὐγουστίνων τὴν ἐκκλησίαν ἀπαντᾷ τις τὴν εὐλάβειαν μὲ λευκὰ χειρόκτια καὶ μεταξωτὴν ἐσθῆτα, τοὺς θαμιστὰς τοῦ Μελοδράματος, τοὺς ἀληθεῖς ἐραστὰς τῆς μουσικῆς, οἵτινες ἔρχονται ν' ἀκούσωσι ψάλλουσαν τὴν βαρώνην Χ. . . ἢ τὴν δεσποινίδα Β. . . ., ἐκ τῶν ἠθοποιῶν τοῦ Μελοδράματος, συνοδευομένας δι' ὀξυαύλου ὑπὸ τοῦ Κυρίου Δ. . . Ἐν ἡμέρᾳ μεγάλης ἑορτῆς ἀποτελοῦσιν ἐνίοτε τοὺς χοροὺς κυρίαι τῆς ἀριστοκρατίας. Ἅμα δὲ ὡς ἀρχίσῃ ἡ μονῳδία, στρέφουσι πάντες ἀδιαφόρως τὰ νῶτα πρὸς τὸν Θεὸν, ἵνα ἀκούσωσι τὴν θεὰν, ὑψηλὰ μὲν καθημένην ἀλλὰ φροντίζουσαν πάντοτε νὰ φαίνωνται οἱ ὡραῖοί της ὀφθαλμοί. Ἀδύνατον νὰ ὑποθέσῃ τις τότε, ὅτι εὑρίσκεται ἐντὸς ναοῦ. Τὰ bravo! ἀναμιγνύονται πολλάκις πρὸς τὰ sehr gut (ὡραιότατα!) Ἄλλοι τῶν ἀκροατῶν κτυποῦσι τὸν χρόνον διὰ τοῦ ποδὸς, ἄλλοι συνοδεύουσι ἡμιφώνως τὴν ἀοιδόν. Πλησίον σου κυρία τις ἐκφωνεῖ αἴφνης, περιπαθῶς σβεννύουσα τὸ βλέμμα: θαυμάσια!, λείπουσι δὲ μόνον οἱ καπνίζοντες τὸ σιγάρον των, ἵνα συμπληρωθῇ ἡ εἰκών. Ἀφοῦ ἡ δεσποινὶς Β. . . ἐκβάλῃ τοὺς τελευταίους της λαρυγγισμοὺς, καὶ ὁ Κ. Δ... στενάξῃ τὸν ἔσχατον αὐτοῦ στεναγμὸν διὰ τοῦ ὀξυαύλου του, ὅλον ἐκεῖνο τὸ χωρὶς προλήψεων ἀκροατήριον ἐξέρχεται σύρον τοὺς πόδας, καὶ ὁ ἱερεὺς μένει μόνος ἐν τῷ ἱερῷ.

Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Σκώτων τὸ κοινὸν μεταβάλλεται ἀλληλοδιαδόχως. Ἀπὸ τῆς ἕκτης μέχρι τῆς ἐννάτης ὥρας γονυπετοῦσιν ἐν αὐτῇ παρὰ τοὺς καλάθους των αἱ φαιδραὶ καὶ ροδοκόκκινοι λαχανοπώλιδες. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐννάτης μέχρι τῆς ἑνδεκάτης ὁ θροῦς τῆς μετάξης ἀγγέλλει ἐρχομένην τὴν νωχελῆ καὶ εὐλαβῆ ἀριστοκρατίαν. Ἐν τῇ κομψῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἁγίας Ἄννης, ἥτις εἶνε ὁ ἐθνικὸς ναὸς τῶν αὐστριακῶν σλάβων, τὸ κοινὸν εἶν' εὐκίνητον καὶ ποικίλον. Ἡ ἐκκλησία τῶν Μινοριτῶν, ὅπου ροιτῶσιν οἱ Ἰταλοὶ, πλήθει συνήθως κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἰταλικοῦ μελοδράματος, πολλάκις δὲ κατὰ τὴν ἔξοδον αὐτῶν οἱ μουσικόφιλοι ἐνορῖται της τελοῦσιν ἀληθεῖς θριάμβους εἰς τὰς ἀοιδούς. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι κυριακήν τινα, πρὸ δέκα ἐτῶν, ὅτε ἐσπούδαζον ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Βιέννης, εἶδον τὸ πλῆθος παρατασσόμενον ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ ὑποκλίνον ἐνώπιον τῆς δεσποινίδος Μούρσκας, ἥτις εἶχε ψάλει θαυμασίως μονῳδίαν τινὰ, καὶ παρήρχετο ἐν μέσῳ τῶν θαυμαστῶν της μὲ λυτοὺς ξανθοὺς πλοκάμους, ὡραία καὶ κάτω νεύουσα ὡς ἡ Μαργαρίτα.

* * *

Ἡ ἐκκλησία τῶν Ἰησουϊτῶν ἔχει ἐπίσης τὸ κοινόν της, κομψὸν, ἀριστοκρατικὸν καὶ ἐκλεκτόν. Πρὸ τοῦ ναοῦ τούτου ἵστανται τὰ λαμπρότερα τῶν ὀχημάτων. Ὅτε εἰσῆλθον εἰς αὐτὸν, ἡ λειτουργία εἶχεν ἀρχίσει· τὸ δὲ ὄργανον ἀνέπτυσσε τὰ ἠχηρά του κύματα ὑπὸ τὰς ἀψῖδας τῶν θόλων καὶ τῶν κιόνων. Τὸ ἀκροατήριον ἔμενε κεκυφὸς, ὡς ὑπὸ τυφῶνα θείας καταιγίδος, καὶ ἐν τῷ βάθει, ἐν μέσῳ τῆς ἁγίας τραπέζης, ἀπαστραπτούσης καὶ καταπορφύρου ἐκ τοῦ φωτὸς τῶν λαμπάδων, προσεμειδία οὕτως εἰπεῖν ἡ θεομήτωρ, ὑπὸ τὴν μακράν της ὁλοσηρικὴν ἐσθῆτα καὶ τὰ μαργαρώδη της περιδέραια, ὡς λευκὸν ῥόδον ἐν μέσῳ μεγάλης ἀνθοδέσμης. Μετὰ πολὺν κόπον κατώρθωσα τέλος νὰ εὕρω μικράν τινα θέσιν ἔν τινι τῶν πλαγίων παρεκκλησίων. Πρὸ ἐμοῦ νέα τις ἐγονυπέτει, εἰς βαθεῖαν δεδυθισμένη μελέτην, παρ' αὐτῇ δὲ ἵστατο γέρων της. Ἡ νέα ἐκάθισε μετὰ μικρὸν καὶ ἤρξατο ἀνελίσσουσα τὸ λειτουργικόν της, βιβλίον ὡραιότατον, μὲ κλεῖθρα γλυπτὰ καὶ τὸ μονόγραμμά της ἐντετυπωμένον ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου, πλῆρες δὲ λαμπρῶν εἰκόνων ἁγίων, μὲ κυκνᾶς ἐσθῆτας, πορφυροῦς μανδύας καὶ χρυσῆν αἴγλην περὶ τὴν κεφαλήν. Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐσταμάτησεν εἰς σελίδα τινὰ κιτρινισμένην ἐκ τῆς τριβῆς τῶν δακτύλων, καὶ κατώρθωσα χωρίς τινος ἀδιακρισίας νὰ ἀναγνώσω ἄνωθεν τοῦ ὤμου της τὴν προσευχὴν ἐκείνην τῆς ἁγίας Θηρεσίας, φλογερὰν ὡς θερινὸς οὐρανὸς καὶ μεθυστικὴν ὡς ἀνατολικὸν ἄρωμα.

Δὲν εἶχα ἔτι κατορθώσει νὰ ἴδω τὴν κατατομὴν ἐκείνης, ἥτις προσηύχετο μετὰ τοσαύτης κατανύξεως. Ἔβλεπον μόνον τὰ ὦτά της, λεπτοφυῆ ὡς ὄστρακα, καὶ τὸν ὡραῖόν της ῥόδινον τράχηλον, ὅπου ἐλαφροί τινες ἐπήνθουν ἴουλοι ξανθοί. Ἡ κόμη της, ἀνοικτοῦ ξανθοῦ χρώματος καὶ μεταξίνη, εἶχέ τι τῆς ἀργυρᾶς μαρμαρυγῆς τῶν σεληναίων ἀκτίνων, τὴν δὲ κεφαλήν της ἐκάλυπτε μικρός τις γοητευτικὸς στρογγύλος πέτασος, διὰ λευκοῦ κοσμούμενος πτεροῦ. Μετ' ὀλίγον ἦλθεν ὁ δίσκος. Ἔκλινεν ἐκείνη τότε, ἵνα ἐξαγάγῃ τοῦ θυλακίου της μικρόν τι χρηματοφυλάκιον ἐξ ἐρυθροῦ μαροκινοῦ δέρματος, φέρον ἐντετυπωμένον τὸ μονόγραμμά της, ἔστρεψε δὲ κατὰ τὸ ἥμισυ τὴν κεφαλήν, καὶ εἶδον τότε τὴν ἀγγελικήν της μορφήν, τὸ παιδικόν της πρόσωπον, τὸ λεπτότερον χιόνος μέτωπόν της, καὶ τοὺς κυανοῦς, ἠρέμους καὶ διαφανεῖς της ὀφθαλμούς. Θὰ τὴν ἐξελάμβανέ τις γοτθικήν τινα παναγίαν τοῦ Χόλβαϊν, ἀποσπασθεῖσαν τῆς γεφάνης της, ἢ μακρὸν καὶ εὔκαμπτον κρῖνον ὡς τὰ φυόμενα ἐπὶ τῶν ἐρήμων κοιλάδων. Κόρη ἄρά γε ἦτο ἢ σύζυγος τοῦ γέροντος ἐκείνου; Ἡ ἀπορία αὕτη περιέσπασέ πως τὴν προσοχήν μου. Ποίαν ὅμως ποίησιν περιέχει ἡ λατρεία αὕτη, ἡ ἀναβιβάζουσα τοσοῦτον τρυφερὰς προσευχὰς εἰς χείλη εἰκοσαετῆ, ἡ θαμβοῦσα διὰ φωτὸς τὰ ὄμματα, μεθύσκουσα τὴν ψυχὴν διὰ λιβανωτοῦ, καὶ λικνίζουσα τὴν καρδίαν διὰ τῆς ἱερᾶς ἡδυπαθείας τῆς μουσικῆς! Δὲν ἔχω δίκαιον γράφων ὅτι ἡ Βιέννη ὁμοιάζει πόλιν ἰταλικήν; Τοῦτο τῆς συγχωρεῖ πολλά.

Εἶνε ἡ ἑνδεκάτη ὥρα. Ἄγωμεν εἰς τὸ παρεκκλήσιον τῶν αὐτοκρατορικῶν ἀνακτόρων. Τόσον ὡραία εἶνε ἡ ἐν αὐτῷ ἐκτελουμένη μουσική, ὥστε ἡ εἴσοδός του διαφιλονεικεῖται ὡς εἴσοδος θεάτρου. Τὰ θεωρεῖα κατέχουσιν αἱ κυρίαι τῆς αὐλῆς ἐν ἁπλουστάτῃ ἐνδυμασίᾳ, φρουροὶ δὲ κυνεοφόροι, τεταγμένοι πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου, συνέχουσι τὸ πλῆθος. Ἡ ἐκκλησία εἶνε γηραιὰ καὶ πλήρης ἡμισκιᾶς τινος μυστηριώδους· τὰ ὑελώματα τῶν παραθύρων της ἔχουσι τὴν ἤρεμον ἀνταύγειαν τοῦ ἐνάστρου οὐρανοῦ· τὸ πλῆθος ἐμφαίνει μείζονά τινα κατάνυξιν, ἡ δὲ ὀρχήστρα ἐκτελεῖ πολλάκις ἔργα πρωτότυπα, καθότι ἕκαστος τῶν μουσικῶν της ὑποχρεοῦται νὰ συνθέσῃ κατ' ἔτος λειτουργίαν τινὰ ἢ ἱερὸν μελούργημα.

* * *

Ἀλλ' ἵνα ἴδῃ τις τὴν ἀληθινὴν εὐλάβειαν, πρέπει νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς σκιεροὺς θόλους τῆς μητροπόλεως τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ὅπου τὰ ῥάκη ἐγγίζουσι τὸ ἐπίκροκον καὶ ὁ πτωχὸς γονυπετεῖ παρὰ τῷ πλουσίῳ. Ὁ Ἅγιος Στέφανος εἶνε ἡ ἐκκλησία τοῦ λαοῦ, ὁ δὲ λαὸς φαίνεται ἔχων πλείονα τοῦ Θεοῦ ἢ τῆς μουσικῆς ἀνάγκην. Εὐθὺς κατὰ τὴν εἴσοδον, ἐνώπιον τῆς εἰκόνος τῆς Παναγίας τῶν Ὑπηρετῶν γονυπετεῖ πυκνὸν πλῆθος γυναικῶν. Ἤθελέ τις τὰς ὑπολάβει ἀκινήτους ἐκ τῆς ἐκστάσεως, βλέπων τὰς ἐσταυρωμένας των χεῖρας, τοὺς ἀπλανεῖς των ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν τὰς κεκυφυίας. Ἡ ἔν τινι τῶν κιόνων τοῦ νάρθηκος κεκολλημένη μελανὴ Παναγία ἔχει ἐπίσης τοὺς πιστούς της λάτρεις, τείνοντας τοὺς βραχίονας

καὶ κεκυφότας τὸ μέτωπον. Πόσαι πρὸ τῆς σεπτῆς εἰκόνος γονυκλισίαι, πόσοι περιπαθεῖς ἀσπασμοὶ τῶν χειλέων, τοῦ τραχήλου, τῆς καρδίας της, καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ καλύπτοντος τὰς πλάκας σανιδώματος! Κυρίαι τῆς ἀνωτέρας κοινωνικῆς τάξεως ἔρχονται πολλάκις καὶ διανέμουσιν ἐλέη εἰς τὰς οὕτω δεομένας πτωχάς.

Ἀνεζήτησα τὴν Παλαιοκαθολικὴν ἐκκλησίαν. Πλάνη δέ τις μὲ ὡδήγησεν εἰς τὴν θύραν τοῦ μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Σωτῆρος, ὅπου θαυμάσιός τις πωγωνίας μοναχὸς συνωμίλει μετὰ μικρᾶς κορασίδος, ἥτις ἐνεχείρισεν αὐτῷ κανίστριόν τι—τὸ τίμημα βεβαίως λειτουργίας τινὸς—καὶ ἀνεχώρησεν. Εἷς τῶν διαβατῶν μοὶ εἶπεν: «Οἱ παλαιοκαθολικοὶ δὲν ἔχουσιν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ παρεκκλήσιον, τὸ ὁποῖον μάλιστα τοὺς εἶνε καὶ πολὺ εὐρύχωρον. Ἐπιστρέψατε πρὸς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ, καὶ εἰσέλθετε εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Δημαρχείου· εἶνε πρὸς τὰ ἀριστερά.»

Ὁ ἱερεὺς ἦτο ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος. Μακρὸς μέλας πώγων κατήρχετο ἐπὶ τοῦ στήθους του, τὰ κηρία ἦσαν ἀνημμένα, ἡ λυχνία ἔκαιε, τὸ θυμιαστήριον ἀνέδιδε τοὺς εὐώδεις του ἀτμοὺς ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ διακόνου, ὡς ἐν ἱερῷ τινι θυσιαστηρίῳ. Ἡ ἁγία τράπεζα ἀπήστραπτεν ἐπίσης ἐκ χρυσοῦ καὶ φωτὸς, ἀνθέων καὶ κηροπηγίων, ὡς ἐν πάσῃ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἡ αὐτὴ γλυκεῖα καὶ χλιαρὰ πνοὴ ὑπῆρχε πανταχοῦ διακεχυμένη. Ὁ Κ. Κράουζε ἔψαλεν ὕμνον εἰς τὴν Παναγίαν, εἶτα δὲ ὁ Κ. Γρὺν καὶ ἡ Κ. Βοζάλο ἤρξαντο δυῳδίας τινος. Ψίθυρος ἐπιδοκιμασίας διέδραμε πάντων τὰ χείλη, ὡς ἀνέμου πνοὴ ἐντὸς φυλλώματος. Ἐγγύς μου δὲ ἤκουσα τὸν ἑξῆς διάλογον:—Ὡραία φωνή!—Θαυμασία!

Ὁ Κ. Γρὺν εἶνε ἄξιος λόγου βαθύφωνος, ἡ δὲ Κ. Βοζάλο ἔχει συγκινητικωτάτην φωνὴν ἀνθυψιφώνου.

Εἶτα τὸ ἀκροατήριον ἔλαβε τὰ τεύχη τῆς μουσικῆς καὶ ἤρξατο ψάλλον, μετὰ τοῦτο δὲ πάντες ἐξῆλθον, ἀποτιθέμενοι ὀλίγα κρούτζερ ἐπὶ τοῦ δίσκου, ὃν ἔτεινεν ἐπὶ τῆς θύρας ὁ ἐκκλησιάρχης.

*
* *

Τὸ ἐκκλησιαστικὸν αὐτὸ κοινὸν ἀνευρίσκεται ὁλόκληρον μετὰ μεσημβρίαν ἐν ταῖς κοσμικαῖς συναυλίαις τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου, τῆς Αἰθούσης τῶν Ἀνθέων, τοῦ Κήπου τοῦ Λαοῦ. Ἄλλοτε παίζει ὁ Ἐδουάρδος Στράους, ἄλλοτε αἱ στρατιωτικαὶ μουσικαί. Οἱ μουσικοὶ τῶν συνταγμάτων εἰσὶν ἄριστοι. Πολλὰ δ' ἐξ αὐτῶν ἔχουσι τὴν σημαίαν των κεκοσμημένην διὰ παρασήμων καὶ ἀριστείων, ἅτινα ἔλαβον εἰς μουσικοὺς διαγωνισμούς.

Τὸ ὄνομα τῆς Βιέννης ὑπῆρξε πάντοτε ἐν Γερμανίᾳ συνώνυμον πρὸς τὴν μουσικήν. Ἡ περιβάλλουσα τὴν πόλιν ταύτην ἀτμοσφαῖρα εἶνε τοσοῦτον ἠχηρὰ καὶ μελῳδική, ὥστε ἂν οἱ κάτοικοι τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς Ἀφροδίτης ἀκούωσι τὴν ἁρμονίαν τῶν ἄλλων οὐρανίων σωμάτων, θὰ ἐννοοῦσι βεβαίως κάλλιστα, ἐξ ἰδιαιτέρων τινων ἀναπάλσεων, ποῦ κεῖται ἡ Βιέννα, παγκόσμιος πρωτεύουσα τῆς μουσικῆς.

Εἶνε ἡ μόνη ἐθνική της τέχνη. Μὴ ζητήσετε τῆς Αὐστρίας μεγάλους στρατιωτικοὺς, μεγάλους πολιτικοὺς ἢ μεγάλους ῥήτορας· ζητήσατέ της μουσικούς. Οἱ μουσικοὶ ἀρκοῦσιν εἰς τὸν νωχελῆ καὶ ἀμέριμνον ἐκεῖνον λαὸν, τὸν ἀμέτοχον μίσους καὶ φθόνου. Ἡ μουσικὴ εἶνε ἀληθῶς ἡ προσήκουσα τέχνη εἰς ὀκνηρὰ καὶ ῥεμβώδη πνεύματα. Δὲν χρειάζεταί τις κόπον ἵνα ἐννοήσῃ· κλείει μόνον τὰ ὄμματα καὶ ἀκούει.

Ἡ μουσικὴ τῆς Βιέννης ἱστορία περιλαμβάνει τέσσαρας ἐποχάς: τὴν τοῦ Ἅϋδν καὶ Μόζαρτ, τὴν τοῦ Βετχόβεν καὶ Σούβερτ, τὴν ἐποχὴν τοῦ Λιτζτ καὶ τοῦ Τάλβεργ, καὶ τὴν σύγχρονον (1845-1869) ἥτις ἐκλήθη «Μουσικὴ ἀναγέννησις.»

Πρὸ τοῦ δεκάτου ἑβδόμου αἰῶνος ἤδη ἐξετελοῦντο μουσικαὶ συναυλίαι ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Βιέννης. Ἡ μουσικὴ ὑπῆρξε τὸ κατ' ἀρχὰς τέχνη ὅλως ἀριστοκρατική, αἱ δὲ τῶν εὐγενῶν οἰκογένειαι εἶχον ἑκάστη τὴν ἰδιαιτέραν αὐτῆς ὀρχήστραν, ἥτις ἔμελπε κατὰ τὸ γεῦμα, καὶ τὴν ἑσπέραν ἐνῷ ἔπαιζον χαρτία ἐντὸς τῶν αἰθουσῶν. Ὁ Ἅϋδν συνέθεσε τὰ πλεῖστα τῶν ὀργανικῶν αὐτοῦ μελῳδημάτων διὰ τὴν ὀρχήστραν τοῦ πρίγκηπος Ἐστερχάζη, καὶ ἔγραψε τὴν πρώτην του συμφωνίαν διὰ τὸν κόμητα Μορζίν. Τὸ ἔτος 1705 ἡ ὀρχήστρα τῆς αὐλῆς εἶχεν ἑκατὸν πέντε μουσικοὺς, τὸ δὲ 1723 ἑκατὸν πεντήκοντα τέσσαρας. Ἡ Μαρία Θηρεσία ἠγάπα περιπαθῶς τὴν μουσικὴν, καὶ εἰς τὴν θυγατέρα της ἔδωκε τὸν Γλοὺκ διδάσκαλον τοῦ κλειδοκυμβάλου. Ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα ἐξετέλεσεν ἐν Παρισίοις, τὴν 15 Ἀπριλίου 1774, τὴν *Ἰφιγένειαν* τοῦ παλαιοῦ της διδασκάλου. Ἕνα μῆνα πρὸ τούτου, λησμονηθεὶς ποτε ὁ Γλοὺκ ὑπὸ τὰς σκιάδας τῶν Βερσαλλιῶν καὶ ἀναπολῶν ἐν ἀλλοφροσύνῃ τὸ μουσικόν του ἔργον, συνελήφθη αἴφνης ὑπὸ νυκτερινῆς περιπόλου καὶ ἀπήχθη εἰς τὸν σταθμόν.

— Τί ἔκαμνες εἰς τὸ ἀπόκεντρον ἐκεῖνο μέρος, ἠρώτησεν ὁ λοχίας.

— Ἐπεριπάτουν.

— Αὐτὴν τὴν ὥραν δὲν περιπατοῦν. Αἱ θύραι τοῦ κήπου εἶνε κλεισμέναι, καὶ σεῖς εἶσθε μάλιστα εἰς τὸν ἰδιαίτερον κῆπον.

— Πηγαίνετέ με εἰς τὴν βασίλισσαν, καὶ ὅλα θὰ ἐξηγηθοῦν.

— Εἰς τὴν βασίλισσαν! Κύτταξε πῶς τὸ λέγει! Εἶνε τρελλός.

Ὁ Γλοὺκ ἤρξατο τότε νὰ καλῇ μεγαλοφώνως βοήθειαν, ἡ δὲ Μαρία Ἀντωνιέττα, ἥτις ἔτυχε διαβαίνουσα πλησίον, προσέδραμεν εἰς τὴν φωνὴν αὐτοῦ, ἣν ἐνόμισεν ὅτι ἀνεγνώριζε.

— Πτωχέ μου Γλούκ! ἀνεφώνησε, βλέπουσα αὐτὸν παλαίοντα κατὰ τῶν Ἑλβετῶν.

Εἶτα δὲ προσέθηκεν ἐπιτακτικῶς:

— Ὁδηγήσατε αὐτὸν τὸν κύριον εἰς τὰ δώματά μου.

Ὅτε ὁ Γλοὺκ ἔμεινε μόνος μετ' αὐτῆς, ἔλαβεν ἡ βασίλισσα τὰς χεῖράς του καὶ τῷ εἶπεν:

— Ἀγαπητέ μου Γλοὺκ διατί δὲν ἔρχεσαι πλέον νὰ μὲ βλέπῃς;

Ὁ μουσικὸς διηγήθη αὐτῇ τοὺς κατὰ τῶν ἐχθρῶν του ἀγῶνάς του, τὰς ἀποθαῤῥύνσεις του καὶ τὰς ἠθικάς του ὀδύνας.

— Φίλτατέ μου διδάσκαλε, ὑπέλαβεν ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα, πῶς χαίρω ὅτι σ' ἐπαναβλέπω! Ἐγὼ θὰ τελειώσω τὰ βάσανά σου. Αὔριον θὰ διαταχθῇ ὁ διευθυντὴς τοῦ Μελοδράματος νὰ δεχθῇ τὴν *Ἰφιγένειαν*.

Ἡ πρώτη αὐτῆς παράστασις ἐγένετο μετὰ ἕνα μῆνα, καὶ ἡ ὡραία ἐκείνη μουσικὴ ἐξήγειρε γενικὸν ἐνθουσιασμόν. Ἡ Μαρία Ἀντωνιέττα, ἔξαλλος ἐπὶ τῷ θριάμβῳ τοῦ καλοῦ της διδασκάλου, ἐκάλεσεν αὐτὸν εἰς τὸ θεωρεῖόν της, ἵνα τῷ προσφέρῃ στέφανον δάφνης· ἀλλ' ὁ Γλοὺκ, καταβεβλημένος ὑπὸ τοσούτων συγκινήσεων, ἦλθε κλονούμενος ἐνώπιον τῆς βασιλίσσης, καὶ βλέπων τὸ ἐκ λυχνιτῶν περιδέραιον, ὅπερ ἔφερε τὴν ἑσπέραν ἐκείνην περὶ τὸν τράχηλόν της, ἤρξατο ἀναφωνῶν ἐκτὸς ἑαυτοῦ:

— Σώσατε τὴν βασίλισσαν! Αἷμα! Αἷμα!

Κατέπεσεν ἀναίσθητος ἐπί τινος κλιντῆρος, ἡ δὲ Μαρία Ἀντωνιέττα ἀπέσπασε τοῦ τραχήλου της τὸ περιδέραιον, ὅπερ ὁ διδάσκαλός της ἐξέλαβεν ἀντὶ αἵματος, ὡσεὶ ἐμαντεύετο τὸ μέλλον.

Πολλοὶ αὐτοκράτορες ὑπῆρξαν μουσικοὶ συνθέται. Ὁ Γ' Φερδινάνδος ἔγραψεν *Ἐπικήδειον* ὕμνον, διατηρούμενον ἔτι ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Βιέννης. Ὁ δὲ Λεοπόλδος ὁ Α' καὶ Κάρολος ὁ ΣΤ' κατέλιπον ἐπίσης μελοδραματικὰ συνθέματα.

Ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Βιέννης ἠκούσθη τὸ πρῶτον ὁ Μόζαρτ. Ἐν τῇ πόλει δὲ ταύτῃ ἀπέθανεν, ὡς διευθυντὴς ὀρχήστρας, τὴν 5 Δεκεμβρίου 1791, ἐνῷ εἰργάζετο πρὸς ἀποπεράτωσιν τοῦ περιφήμου αὐτοῦ Requiem, ὅπερ ἐξετελέσθη κατὰ τὴν κηδείαν του. Ὅτε ὁ πατήρ του ἔφερεν αὐτὸν εἰς Βιένναν ἐκ τοῦ Σαλτζβούργου, ἦν ἑπταετὴς μόλις. Κατέλυσαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ *Λευκοῦ Βοὸς*, ὅπου αὐλικὸν ὄχημα ἦλθεν ἀναζητοῦν τὸν μικρὸν μουσικόν. Ἡ Μαρία Θηρεσία καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ ἀνέμενον αὐτὸν, καθήμενοι πλησίον ἀλλήλων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀνακλίντρου. Ὁ Μόζαρτ ἔδραμε κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν αὐτοκράτειραν, ἀνερῥιχήθη ἐπὶ τὰ γόνατά της καὶ προσελκύων τὴν κεφαλήν της κατεφίλησεν αὐτὴν, ἀναφωνῶν:

— Αὐτοκράτειρά μου, εἶσαι ἡ ὡραιοτέρα γυνὴ τὴν ὁποίαν εἶδα ποτέ μου.

Ἡ Μαρία Θηρεσία ἐθώπευσε γελῶσα τὸ παιδίον, ὅπερ ἐν τῇ ἀθωότητι καὶ τῇ ἀφελείᾳ του, ἀπέτεινεν εἰς αὐτὴν τοσοῦτον κολακευτικὸν φιλοφρόνημα.

— Λοιπὸν ἀγαπητέ μου Βόλφγαγγ, εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ, νὰ μᾶς παίξῃς κάτι τι εὔμορφον εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον· ἡ αὐτοκράτειρα θὰ σοῦ στρέφῃ τὰ φύλλα.

— Εὐχαρίστως, ἀπήντησεν ὁ Μόζαρτ, ἀλλ' ἡ αὐτοκράτειρα δὲν θὰ ἔχῃ πολλὴν ἐπιτηδειότητα. Νὰ φωνάξωμεν τὸν Βάγενσαϊλ, ὁ ὁποῖος ἠξεύρει καλλίτερα.

Ὁ αὐτοκράτωρ ἐμήνυσε τὸν ἀρχιμουσικόν του Βάγενσαϊλ, καὶ ὁ Μόζαρτ, καθίσας παρὰ τὸ κλειδοκύμβαλον, ἔπαιξε μίαν τῶν μικρῶν ἐκείνων συνθέσεών του, ἃς ἐξετέλει τοσοῦτον ὡραῖα.

Ἡ Μαρία Θηρεσία, αἱ παροῦσαι ἀρχιδούκισσαι καὶ ὁ αὐτοκράτωρ ἀπένειμαν αὐτῷ θερμοτάτους ἐπαίνους.

— Βόλφγαγγ, τῷ εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ, χρειάζεται βέβαια πολλὴ τέχνη διὰ νὰ παίζῃ κανεὶς κλειδοκύμβαλον μὲ ὅλα του τὰ δάκτυλα· ἂν ὅμως μᾶς ἔπαιζες μόνον μὲ τὸ ἕν σου δάκτυλον, θὰ σ' ἔλεγα μάγον.

Ὁ Μόζαρτ ἤνοιξε τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ ἔπαιξε δι' ἑνὸς μόνου δακτύλου μετὰ καταπληκτικῆς δεξιότητος.

— Εὖγε! εὖγε! ἀνεφώνησεν ὁ αὐτοκράτωρ· θὰ γείνῃς μέγας μουσικός. Ἐγὼ σοῦ τὸ λέγω.

Μετὰ τοῦτο, ἀφοῦ ἐτελείωσεν ἡ συναυλία, αἱ δύο ἀρχιδούκισσαι Καρολίνα καὶ Ἀντωνιέττα ἐζήτησαν παρὰ τῆς μητρός των τὴν ἄδειαν νὰ δείξωσιν εἰς τὸν μικρὸν μουσικὸν τὰ λαμπρὰ δώματα τῶν ἀνακτόρων. Λαβοῦσαι δὲ τὸν Μόζαρτ ἐξ ἑκατέρας χειρὸς ἔσυραν αὐτὸν βάλλουσαι κραυγὰς ἀγαλλιάσεως.

— Παίζομεν τυφλομυῖγαν; εἶπεν αἴφνης ἡ Ἀντωνιέττα, ὅτε ἔφθασαν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν.

— Παίζομεν, ἀπεκρίθη ὁ μικρὸς Βόλφγαγγ· δέσετέ μου τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἡ Ἀντωνιέττα ἐξήγαγε τὸ μανδήλιόν της καὶ περιέδεσε τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδός. Ἀλλ' ὁ Μόζαρτ, ἀσυνείθιστος εἰς κηρωμένα καὶ στίλβοντα δάπεδα, ὠλίσθησεν εὐθὺς, κατέπεσε πρόμυτα, καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Ἐνῷ ἡ Καρολίνα ἐγέλα ἐξ ὅλης της καρδίας, ἡ Ἀντωνιέττα ἀνήγειρεν ἠπίως τὸν μικρὸν μουσικὸν, ἐσπόγγισε τὰ δάκρυά του, τὸν ἐθώπευσε, τὸν ἐφίλησε. Τότε τὸ παιδίον, λάμποντας ἔχον τοὺς ὀφθαλμούς του ἐξ εὐγνωμοσύνης καὶ θαυμασμοῦ, εἶπε σοβαρῶς εἰς τὴν μικρὰν ἀρχιδούκισσαν:

— Ἀντωνιέττα, εἶσαι καλὴ καὶ συμπαθητική. Θέλεις νὰ σὲ πάρω γυναῖκα;

Ἡ νεαρὰ ἀρχιδούκισσα τοσοῦτον ἐκ τῶν λό-

γων αὐτῶν ἐμαγεύθη, ὥστε ὥρμησεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς μητρός της, ἀναφωνοῦσα:

— Μητέρα, μητέρα! ὁ Μόζαρτ θέλει νὰ μὲ πάρῃ γυναῖκα! τί ὡραῖα!

— Ὁ μικρὸς ἔχει *γοῦστο*, ἀπήντησε γελῶσα ἡ αὐτοκράτειρα, καὶ εὗρῆκε καλὴν νύμφην. Πήγαινε νὰ μᾶς φέρῃς τὸν ἀρραβωνιστικόν σου.

Τὰ δύο παιδία ἐπανῆλθον, κρατούμενα ἀπὸ τῆς χειρός.

— Διατί, μικρέ μου Βόλφγαγγ, θέλεις νὰ νυμφευθῇς τὴν Ἀντωνιέτταν; ἠρώτησεν ἡ αὐτοκράτειρα· καὶ ἡ Καρολίνα εἶνε καλὴ κόρη.

— Δὲν θέλω τὴν Καρολίναν γυναῖκα, ἀπήντησε ζωηρῶς τὸ παιδίον, διότι αὐτὴ μ' ἔκαμε νὰ πέσω, καὶ μ' ἐπερίπαιξε μάλιστα. Ἡ Ἀντωνιέττα εἶνε καλή, καὶ μ' ἐπαρηγόρησε.

— Τόρα ἐννοῶ διατί τὸν προτιμᾷς. Ἀλλά, φίλτατέ μου Βόλφγαγγ, διὰ νὰ νυμφευθῇ κανεὶς μίαν ἀρχιδούκισσαν, πρέπει νὰ φορῇ ὡραῖα φορέματα.

Τὸ παιδίον ἔκλινε κατηφὲς τὴν κεφαλήν, εἶτα δὲ, ἀνεγεῖρον αὐτήν, ἀπήντησε·

— Ποῦ νὰ τὰ εὕρω τὰ ὡραῖα φορέματα, ποῦ φοροῦν οἱ πρίγκηπες; Εἶμαι πτωχός. Ἡ Ἀντωνιέττα πρέπει νὰ μὲ πάρῃ ὅπως εἶμαι.

— Δὲν ἠξεύρω, ἂν θὰ θελήσῃ· ἐρώτησέ την.

Ὁ Μόζαρτ ἐστράφη πρὸς τὴν Ἀντωνιέτταν, ἔδραξε τὰς δύω της χεῖρας, καὶ ἱκετευτικῶς τὴν ἠρώτησε:

— Δὲν εἶνε ἀλήθεια, ὅτι μὲ θέλεις ὅπως εἶμαι;

— Ὤ, ναί! σὲ καὶ κανένα ἄλλον, ἀπήντησεν ἡ μικρὰ ἀρχιδούκισσα, περιπτυσσομένη αὐτόν.

Ἡ τρυφερὰ αὕτη σκηνὴ συνεκίνησε τὴν αὐτοκράτειραν μέχρι δακρύων· ἀλλ' ἐγέλα ἵνα κρύψῃ τὴν συγκίνησίν της.

Τὴν ἐπαύριον πρωΐαν κατάχρυσος ἅμαξα ἔστη πρὸ τοῦ ξενοδοχείου τοῦ *Λευκοῦ Βοὸς*, ὡραῖος δὲ αὐλικὸς θαλαμηπόλος κατέβη ἐξ αὐτῆς καὶ προσέφερεν εἰς τὸν Μόζαρτ ἐκ μέρους τῆς αὐτοκρατείρας ἐνδυμασίαν λαμπράν· ὥστε ἡ μικρά του μνηστὴ εἶδεν αὐτὸν ἐπανερχόμενον ὑπὸ περιχειρίδας ἐκ τριχάπτων, ἀναξυρίδας μεταξωτὰς, καὶ περίκομψα σανδάλια, κρατοῦντα δὲ ὑπὸ μάλης τὸν πῖλόν του καὶ φέροντα ξίφος εἰς τὸ πλευρόν.

* * *

Ὁ βασιλεὺς τῆς συμφωνίας Βετχόβεν ἀπέθανεν ἐν Βιέννῃ.

Ἡμέραν τινὰ εἰσέρχεται εἰς ἑστιατόριον, μένει ὥραν ὁλόκληρον βεβυθισμένος εἰς συλλογισμοὺς, εἶτα δὲ καλεῖ τὸν ὑπηρέτην·

— Πόσα χρεωστῶ; ἐρωτᾷ.

— Ἀλλὰ δὲν ἐπήρατε τίποτε.

— Ἀλήθεια, ἀπαντᾷ ὁ Βετχόβεν. Φέρε με κἄτι τὶ, καὶ ἄφησέ με ἥσυχον.

Ὅτε ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας, φειδωλὸς πάντοτε, παρήγγειλεν αὐτῷ τὴν σύνθεσιν Λειτουργικῆς τινος συμφωνίας, ὁ ἀπεσταλμένος τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τῷ εἶπε:

— Δύνασθε νὰ ἐκλέξητε μεταξὺ παρασήμου καὶ πεντήκοντα δουκάτων.

— Ἐκλέγω τὰ πεντήκοντα δουκάτα, ἀπήντησεν ὁ Βετχόβεν.

Ἐν Βιέννῃ ὁ μουσικὸς ἐνθουσιασμὸς προβαίνει μέχρι φανατισμοῦ καὶ μανίας. Οὕτω δὲ ἐν μέσῳ τῆς ἐμπαθοῦς καὶ θερμῆς ἐκείνης πόλεως ἔζησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν πάντες ἐφ' οἷς ἐναβρύνεται ἡ μουσικὴ τέχνη. Μεταξὺ αὐτῶν περιλαμβάνονται καὶ αἱ ἀκατάληπτοι ἔτι μεγαλοφυΐαι. Ἡ προτομὴ τοῦ Βάγνερ ὑπάρχει ἐστημένη ἐν τῷ νέῳ μελοδραματικῷ θεάτρῳ, ἡ δὲ Βιέννα εἶνε ἡ μόνη πόλις, πλὴν τοῦ Βάϋροῦτ καὶ τοῦ Μονάχου, ὅπου ἐπαίχθη ὁ πρόλογος τῆς τετραλογίας τῶν *Νιβελλοῦγκερ*, οἱ *Βαλκῦραι*.

Τὸ βιεννᾶιον κοινὸν παρέχει εἰς τοὺς μουσικοὺς συνθέτας καὶ ἐκτελεστὰς τὴν ὁριστικὴν ἐκείνην καὶ ἐπίσημον κύρωσιν, ἣν παρεῖχεν ἄλλοτε εἰς τοὺς ζωγράφους ἡ Ῥώμη, παρέχουσι δὲ σήμερον εἰς τοὺς συγγραφεῖς οἱ Παρίσιοι. Ὁ Μάγερβερ ἦλθε τετράκις ἢ πεντάκις εἰς Βιέννην, ὅπου εἶχε γράψει νέος ὢν μελόδραμά τι κατὰ τὸ ἰταλικὸν εἶδος. Διεύθυνε δ' ἐν αὐτῇ αὐτοπροσώπως τὰς δοκιμὰς τοῦ *Προφήτου*. Ὁ Βερλιόζ ἐπανηγυρίσθη θορυβωδῶς ἐν Βιέννῃ, καὶ τὸ κοινὸν ἠθέλησε νὰ τελέσῃ ἀληθινὸν ὑπὲρ αὐτοῦ θρίαμβον. Ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν εἶχεν ἐκτελέσει μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας τὴν διάσημον αὐτοῦ συμφωνίαν «*Ἡ κόλασις τοῦ Φάουστ*», ἔνθους τις μουσόφιλος ὥρμησεν ἐκ τῆς ὀρχήστρας καὶ ἥρπασε τὸ ῥαβδίον τοῦ ἀρχιμουσικοῦ.

Ὁ Βερλιόζ, παρατηρήσας τὸν κλέπτην, ἔδραξεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἄκρας τοῦ φορέματός του.

— Κύριέ μου, τῷ εἶπε, σᾶς προσφέρω, ἂν θέλετε, τὸ ῥαβδίον μου, ἀλλὰ δὲν σᾶς ἀφίνω νὰ τὸ πάρετε.

Ὁ φανατικὸς μουσόφιλος ἐξήγαγε τότε συγκεχυμένως καὶ δειλῶς μειδιῶν τὸ ῥαβδίον κάτωθεν τοῦ ἐνδύματός του, καὶ τὸ ἀπέδωκεν εἰς τὸν Βερλιόζ.

— Τόρα, κύριε, εἶπεν ὁ μουσικὸς προσφέρων εἰς αὐτὸν τὸ ῥαβδίον του, δεχθῆτέ το, σᾶς παρακαλῶ, εἰς ἐνθύμησίν μου.

Ὁ βιεννᾶιος ἠθέλησε νὰ ῥιφθῇ εἰς τοὺς πόδας του, νὰ φιλήσῃ τὰς χεῖράς του, ἀλλ' ὁ Βερλιόζ τῷ ἔστρεψε τὰ νῶτα.

Ἡ μελομανία αὕτη εἰς τοσοῦτο προβαίνει, ὥστε ὑπάρχουσί τινες γράφοντες τὰς ἐπιστολάς των ἐπὶ χαρτίου χαρακωμένου ὡς ὁ μουσικὸς χάρτης.

Ἐν Βιέννῃ συνήνεσεν ὁ Λιτζτ νὰ ἀκουσθῇ δημοσίᾳ διὰ τελευταίαν φοράν.

* * *

Ἡ Κυρία Στάελ εἶπεν ἤδη πρὸ πολλοῦ, ὅτι ἡ τέχνη ἣν πρὸ πάσης ἄλλης ἐκτιμῶσιν οἱ βιεννᾶιοι, εἶνε ἡ μουσική. Τοῦτο παρέχει τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἡμέραν τινὰ θὰ γείνωσι καὶ ποιηταί· καθότι ὅσον τις καὶ ἂν ἦνε πεζὸς, ἐνθουσιᾷ ὅμως, ὅταν ἀγαπᾷ τὴν μουσικὴν, πρὸς ὅ,τι αὕτη ἀναμιμνήσκει.

Μελῳδία τις τοῦ Βετχόβεν συγκινεῖ μέχρι δακρύων ἀπαίδευτον κόρην τοῦ λαοῦ, ἀγνοοῦσαν καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου μουσικοῦ.

Ἡ μουσικὴ εἶνε διὰ τὸν βιεννᾶιον πάθος καὶ ἀπόλαυσις· διὰ τὸν ἰταλὸν αἴσθημα· διὰ τὸν γάλλον διασκέδασις· διὰ τὸν ἄγγλον ματαιότης. Δὲν ἠξεύρω τίς εὑρυὴς παρατηρητὴς εἶπεν: «Ἐν τῷ μελοδραματικῷ θεάτρῳ, ἡ γαλλὶς ἀνοίγει τοὺς ὀφθαλμούς, ἡ γερμανὶς τὰ ὦτα, ἡ ἰταλὶς τὴν καρδίαν της καὶ ἡ ἀγγλὶς τὸ στόμα της, καθότι ἡ μὲν γαλλὶς πορεύεται ν' ἀκούσῃ μουσικὴν χάριν τῶν ὤμων της, ἡ δὲ γερμανὶς χάριν τῆς ἰδίας της εὐχαριστήσεως, ἡ δὲ ἰταλὶς χάριν τοῦ ἐραστοῦ της, καὶ ἡ ἀγγλὶς χάριν τῶν χρημάτων της.»

Προσθέτω, ὅτι ἡ βιεννᾶια ἀνοίγει τι πλέον τοῦ ὠτός της· ἀνοίγει ὁλόκληρον αὐτῆς τὴν ψυχὴν, καὶ παραδίδεται ἐν ἐκστάσει εἰς τὸν δαίμονα τῆς συμφωνίας.

Ὑπάρχει ἐν Βιέννῃ μουσική τις ζωηρὰ, ἐλαφρὰ, εὔκολος, κομψὴ, σκιρτῶσα καὶ σπινθηρίζουσα, γνήσιον προϊὸν τοῦ ἐδάφους καὶ ἐξαγομένη ὡς ὁ Καμπανίτης. Ἡ μουσικὴ αὕτη ἡ τοσοῦτον ἁβρῶς διαπεποικιλμένη, ἡ πλήρης φαιδρότητος, ἡ ὁτὲ μὲν ἁπλῶς ὑπογελῶσα, ὁτὲ δὲ καγχάζουσα, ἡ πλήρης ἀσμάτων καὶ ὀρχηστικῶν περιδινήσεων, ἡ ἀναπολοῦσα τοὺς θωπευτικοὺς ἀκκισμοὺς βραχυχιτώνων κορασίδων, ἡ ἐνδαιμόνιος αὕτη μουσικὴ, ἥτις διαῤῥέει δροσώδης καὶ πιδακίζουσα, ὡς χείμαῤῥος ἀπὸ βράχου, ἔχει ἐμπρόσωπόν της ἐνσάρκωσιν τὸν Στράους.

Στράους! Ὁποίαν μαγείαν περιέχει τὸ ὄνομα τοῦτο! Πρὸς τοὺς ἤχους τῆς μουσικῆς του ὀρχοῦνται ἡ αὐλὴ καὶ ὁ στρατὼν, ἡ ἐξοχὴ καὶ ἡ πόλις, αἱ ἀριστοκρατικαὶ ἐμβάδες καὶ τὰ χωρικὰ ξυλοπέδιλα, αἱ σιλφίδες τοῦ θεάτρου καὶ αἱ τροφοὶ τῶν παιδίων. Εἶνε μουσικὴ προσιτὴ εἰς πᾶσαν διάνοιαν καὶ εἰς πᾶσαν μνήμην, ἡ πρωτοτυπία δὲ καὶ ἡ δημοτικότης της κατέστησαν αὐτὴν παγκόσμιον. Οἱ στρόβιλοι τοῦ Στράους ἀντηχοῦσι μέχρι τῶν ἐσχάτων ὁρίων τοῦ πολιτισμοῦ, ἐν τῇ Ἀμερικῇ καὶ Αὐστραλίᾳ, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Κίνᾳ ἔτι, ἀφυπνίζουσαι τὰς ἠχοῦς τοῦ μεγάλου της τείχους.

Τὸ πάντων ὅμως ἀξιοθεατότερον εἶνε ὁ Στράους αὐτὸς, διευθύνων τὴν ὀρχήστραν του. Νέα τις βιεννᾶια, δεκαὲξ ἐτῶν, ἀνεφώνει ἡμέραν τινὰ ἐνώπιόν μου:

— Εἶνε ὡραῖος ὡς Θεός!

Ὑπὸ τὸ κρατερόν του τόξον ἀναπηδᾷ χείμαῤῥος μεθυστικῶν μελῳδιῶν, καὶ τὸ ἀόρατον ἐκεῖνο κῦμα διατρέχει καὶ μαγνητίζει ὡς ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα τοὺς ἀκροατάς.

Οἱ Στράους ἀποτελοῦσιν ἀληθῆ δυναστείαν μουσικῶν βασιλέων. Εἶνε, νομίζω, ἱσπανικῆς καταγωγῆς, οὐδὲν δὲ γερμανικὸν παρατηρεῖ τις ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας των. Ἔχουσι μέλανας τοὺς ὀφθαλμοὺς, μέλανα τὴν κόμην, καὶ μελαψὴν τὴν χροιάν. Εἶσι μικροὶ τὸ ἀνάστημα καὶ νευρώδεις.

Ἰωάννης Στράους, ὁ θεμελιωτὴς τῆς δυναστείας, ἐγεννήθη ἐν Βιέννῃ τὴν 14 Μαρτίου 1804, ἐν ξενοδοχείῳ διευθυνομένῳ ὑπὸ τῶν γονέων του ἐν τῷ προαστείῳ Λεοπόλδου. Ὅτε δὲ πλάνητες μουσικοὶ ἤρχοντο καὶ ἐμουσούργουν ἐν τῇ αἰθούσῃ, ὅπου ἔπινον οἱ θαμισταὶ τοῦ πανδοχείου, ὁ μικρὸς Ἰωάννης παρεισέδυεν ὑπὸ τὰς τραπέζας ἵνα τοὺς ἀκούσῃ καλλίτερον, καὶ ἀφοῦ ἀνεχώρουν ἐμιμεῖτο τὸ βιολίον θέτων δαυλόν τινα ὑπὸ τὴν σιαγόνα του καὶ ξύων αὐτὴν διὰ λεπτῆς τινος ῥάβδου. Ὅτε τὴν παραμονὴν τῆς ἑορτῆς του ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ πατήρ του τί ἤθελε,

— Πατέρα, τῷ εἶπε, θέλεις νὰ μοῦ κάμῃς μίαν μεγάλην εὐχαρίστησιν, τόσον μεγάλην ὥστε νὰ σὲ ὑπακούω πάντοτε;

— Βεβαιότατα, ἀπήντησεν ὁ πατήρ.

— Τότε λοιπὸν ἀγόρασέ μου ἓν μικρὸν βιολίον.

Τὸ βιολίον ἠγοράσθη. Τί χαρὰ διὰ τὸν μικρόν! Ἐχόρευσεν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξ ἀγαλλιάσεως. Τὸ βιολίον ἐκεῖνο ἦσαν τὰ πτερὰ τοῦ πτηνοῦ. Ἐπανέλαβεν ἐπ' αὐτοῦ ὅσους σκοποὺς εἶχεν ἀκούσει, καὶ ἐκαλεῖτο ἤδη ἐν τῷ πανδοχείῳ ὁ *μικρὸς βιολιστής*. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ οἱ γάλλοι ἀνεφάνησαν καὶ δεύτερον ἐν Βιέννῃ, γενικὸς δὲ τρόμος κατέλαβε τὴν πόλιν, πρὶν ἢ κἂν ἀρχίσῃ ὁ βομβαρδισμός. Ἕκαστος ἔκρυπτεν ὅ,τι πολύτιμον εἶχεν, ὁ δὲ μικρὸς Στράους, μιμούμενος τοὺς γονεῖς του, κατέχωσεν ἐν τῷ ὑπογείῳ τὸ βιολίον του. Δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ χωρισθῇ ἐπὶ μακρὸν ἀπὸ τοῦ προσφιλοῦς του συντρόφου, καὶ οἱ πρῶτοι ἐλθόντες εἰς τὸ πανδοχεῖον γάλλοι στρατιῶται ἀπήντησαν παιδίον, μέλπον στροβίλους διὰ τοῦ βιολίου του. Εἶχον εἰσέλθει, συγκεχυμένας ἔχοντες περὶ ἰδιοκτησίας ἰδέας, ἀλλ' ἡ γλυκεῖα τοῦ παιδίου μουσικὴ ἐτιθάσσευσεν αὐτούς. Οὐδὲν ἐγγίσαντες, ἐπλήρωσαν μάλιστα ὅ,τι κατηνάλωσαν. Ἦλθον κατόπιν γρεναδιέροι παχυμύστακες, οἵτινες ἐνηγκαλίσθησαν τὸν μικρὸν μουσικὸν, καὶ λοχαγός τις ἀνεφώνησε κροτῶν τὰς χεῖρας:

— Ἔχει φωτιὰ ὁ μικρὸς κατεργάρης! ἂν ἤρχετο εἰς τὸ Παρίσι, θὰ ἐγίνετο μεγάλος ἄνθρωπος!

Ἀφοῦ οἱ γάλλοι κατέλιπον τὴν Βιένναν, ὁ πατὴρ Στράους εἶπεν ἡμέραν τινὰ εἰς τὸν υἱόν του:

— Εἶνε περιττὸν νὰ μένῃς πλέον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον. Πρέπει νὰ μάθῃς μίαν τέχνην. Τί θέλεις νὰ γείνῃς ;

Τὸ παιδίον, τρομάξαν τὸ ἦθος τοῦ πατρός του, οὐδὲν ἔλεγεν, ἀλλ' ἔτρεμεν. Ἐπιθύμει νὰ εἴπῃ τὴν ἰδέαν του, ἀλλ' ἐροβεῖτο τόσον πολὺ τὸν πατέρα του !

— Νὰ σὲ κάμωμεν τὸ λοιπὸν βιβλιοδέτην. Ἐσυμφώνησα ὅ,τι πρέπει, καὶ τὴν ἐρχομένην ἑβδομάδα ἐμβαίνεις μαθητευόμενος.

Ὁ βιβλιοδέτης, εἰς ὃν ἐστάλη ὁ μικρὸς Ἰωάννης, εἶχε φανατισμὸν διὰ τὴν τέχνην του. Οὐδὲν ἐφρόνει ἀνώτερον τῶν βιβλιοδετῶν, οἵτινες εἶχον, κατ' αὐτόν, εὐγενῆ καὶ ἱερὰν ἀποστολὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, κ' ἐδικαιοῦντο νὰ προσδοκῶσιν εἰδικὰς ἀμοιβὰς ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ. Ἐτοποθέτησε λοιπὸν τὸν Ἰωάννην ἀπέναντι δοχείου κόλλας, καὶ τῷ εἶπεν :

— Ὁ τυπογράφος ὑπηρετεῖ βέβαια τὸν συγγραφέα· τυπώνει τὸ βιβλίον του. Ἀλλὰ τὸ βιβλίον αὐτὸ θὰ ἔμενε γυμνὸν, καὶ κανεὶς δὲν θὰ τὸ ἀνεγίνωσκεν, ἂν δὲν ἦσαν οἱ βιβλιοδέται νὰ τὸ ἐνδύωσιν.

Ὁ νέος μαθητευόμενος ὅμως δὲν τὸν ἤκουεν, ἀλλ' ἐσυλλογίζετο τὸ βιολίον του, ὅπερ τῷ εἶχεν ἀπαγορευθῆ νὰ ἐγγίζῃ, καὶ ὅταν ἀκόμη ἐτελείωνε τὴν ἐργασίαν του. Ὁ μικρὸς Ἰωάννης ἐνεκαρτέρησεν, ἐλπίζων ὅτι θὰ τῷ ἔμενε τοὐλάχιστον ἡ κυριακή· ὁ κύριός του ὅμως, ὅστις δὲν ἦτο εὐχαριστημένος ἐκ τῆς ἐργασίας του, τῷ ἀπηγόρευσε καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

— Εἶσαι τύραννος! ἀνεφώνησεν τότε κατεπανιστάμενος ὁ παῖς. Δὲν θέλω νὰ γείνω βιβλιοδέτης. Φεύγω !

Καὶ ἁρπάσας τὸ βιολίον του ἐτράπη εἰς φυγὴν, πρὶν ἢ ἔτι ὁ κύριός του συνέλθῃ ἐκ τῆς ἐκπλήξεως, ἣν εἶχε προξενήσει εἰς αὐτὸν τοιαύτη ἐπαναστατικὴ γλῶσσα.

Ποῦ νὰ ὑπάγῃ ; Ἂν ἐπέστρεφε πρὸς τὸν πατέρα του, ἐκινδύνευε νὰ συρθῇ παρ' αὐτοῦ καὶ πάλιν διὰ τῆς βίας εἰς τὸ βιβλιοδετεῖον. Τρέχει λοιπὸν ἐνώπιόν του, εἰκῇ καὶ εἰς Θεὸν πεποιθώς Ὑπερβαίνει τὰ ὀχυρώματα, καὶ ἀναγνωρίζει πρὸ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν τοῦ Δέβλιγκ. Ἡ αὐγὴ ἦτο φαεινὴ, τὰ πτηνὰ ἔψαλλον ἐπὶ τῶν ἀνθούντων δένδρων τοὺς ἐαρινοὺς των ἔρωτας, καὶ αἱ μηλολόνθαι ἔτρεχον ἐπὶ τῶν λειμώνων ὡς ἀπόσχολοι μαθηταί. Ὁ μικρὸς Ἰωάννης ἐκάθισεν ἐπί τινος ἀναχώματος, ὑπὸ τὴν σκιὰν εὐόσμων φιλλυρῶν· εἶτα δὲ, ἐξαγαγὼν κάτωθεν τοῦ ἐπενδύτου του τὸ βιολίον του, ἔπαιξεν ὅσας ἐγνώριζε μελῳδίας, καὶ ἀφοῦ τὰς ἐξήντλησεν, ἤρξατο αὐτοσχεδιάζων μουσικάς τινας φράσεις, ἱπταμένας ἐν τῇ κεφαλῇ του, καὶ ἐνόμισεν ὅτι τὸ ὄργανον αὐτοῦ ἀπεκρίνετο εἰς τοὺς διαλογισμούς του, ὡς φίλου λαλιά· τεμάχιον ἄρτου ξηροῦ, εὑρεθὲν ἐν τῷ θυλακίῳ του καὶ ὕδωρ πηγαῖον ἀπετέλεσαν τὸ γεῦμά του, γεῦμα ὅπερ δὲν ἤθελεν ἀνταλλάξει πρὸς συμπόσιον βασιλέως. Τέλος ὁ ἥλιος ἔδυσεν, ἦλθεν ἡ νὺξ, καὶ ὁ μικρὸς Ἰωάννης ἔμενεν ἔτι καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἀναχώματός του, καὶ παίζων βιολίον. Ἀπεκοιμήθη, κρατῶν ὑπὸ μάλης τὸ βιολίον του, καὶ ἤκουσε καθ' ὕπνον μελῳδίαν μουσικῆς ἀγγέλων. Ἦτο ἡ μουσικὴ τῆς ἐλευθερίας !

* * *

Ὅτε ἤνοιξε τὴν ἐπαύριον τοὺς ὀφθαλμοὺς, τὰ πτηνὰ ἔψαλλον πάλιν ὡς τὴν προτεραίαν, αἱ χελιδόνες ἐλούοντο εἰς τὸν κυανοῦν αἰθέρα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἄνθρωπός τις ἵστατο ὄρθιος ἐνώπιόν του, ἀτενίζων ἐπ' αὐτοῦ τὸ ἔκπληκτον ὄμμα του. Ὁ μικρὸς μουσικὸς ἐφοβήθη καὶ ἠθέλησε νὰ φύγῃ.

— Δὲν μὲ ἀναγνωρίζεις, Ἰωάννη ; ἠρώτησεν ὁ ἄγνωστος.

Ἡ φωνὴ αὕτη δὲν τῷ ἐφάνη ἐντελῶς ξένη. Ὁ ἄγνωστος τῷ εἶπε τότε τὸ ὄνομά του, καὶ ὁ μικρὸς Ἰωάννης ἐνθυμήθη ὅτι τὸν εἶδεν ἄλλοτε ἐν τῷ πανδοχείῳ τοῦ πατρός του. Τῷ διηγήθη τὴν φυγὴν αὐτοῦ, παρακαλῶν νὰ μὴ τὸν προδώσῃ.

— Εἰς τὴν οἰκίαν, τὴν ὁποίαν ἔχω ἐνοικιάσει εἰς τὸ Δέβλιγκ, εἶπεν ὁ ἄγνωστος, ὑπάρχει θέσις διὰ δύο. Ἔλα μαζύ μου· θὰ εἶσαι ἀσφαλὴς, καὶ θὰ παίζῃς βιολίον ὅσον θέλεις.

Ὁ Ἰωάννης ἔδραξε τὴν χεῖρα, ἣν ἔτεινεν αὐτῷ ὁ ὑπὸ τῆς Προνοίας πεμφθεὶς προστάτης του, καὶ μετὰ μίαν ὥραν εὑρίσκετο ἐγκατεστημένος ἐν κομψῷ δωματίῳ, οὗτινος ἡ θέα, πλήρης ἐρημίας καὶ σιγῆς, ἀνειλίσσετο ἐπὶ εὐρέος κήπου. Ὁ Κύριος Χ. μετέβη ἀμέσως εἰς Βιέννην, ὅπως ἡσυχάσῃ τὸν πατέρα Στράους περὶ τῆς τύχης τοῦ υἱοῦ του.

Ὡς πρὸς τὸν βιβλιοδέτην δὲ, ἐκακοπέρασεν ἀληθῶς, διότι αἱ περπερῆθραι τῆς γειτονίας κατηγόρησαν αὐτὸν, ὅτι τοσοῦτον κακῶς μετεχειρίσθη τὸν μικρὸν Ἰωάννην, ὥστε τὸν ἠνάγκασεν, ἔλεγον, νὰ ῥιφθῇ εἰς τὸν Δούναβιν.

Τέλος πάντων ὁ πρώην μαθητευόμενος βιβλιοδέτης ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρικὴν ἑστίαν, καὶ ὁ προστάτης αὐτοῦ Κύριος Χ. τῷ ἔδωκε διδάσκαλον τοῦ βιολίου τὸν διάσημον βιολιστὴν Πολυσάνσκην. Ὁ Στράους εὗρε θέσιν τὸ κατ' ἀρχὰς παρὰ τῷ ἀρχιμουσικῷ Πάμερ, εἶτα δὲ κατετάχθη εἰς τὴν ὀρχήστραν τοῦ Λάννερ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἦτο ἔτι ἔθιμον νὰ πληρώνεται εἴσοδος εἰς τὰς συναυλίας· ὁ δὲ νέος Στράους, ἀσκεπὴς καὶ δίσκον περιφέρων, συνέλεγε τοὺς ἐράνους τῶν ἀκροατῶν. Ὁ Λάννερ ταχέως παρετήρησε τὸ μουσικὸν τάλαντον καὶ τὸν ἔκτακτον ζῆλον τοῦ νεοσυλλέκτου του. Τὴν ἀπόκρεω τοῦ 1825, διαιρέσας εἰς δύο τὴν ὀρχήστραν του, ἐνεπιστεύθη τὴν διεύθυνσιν τῆς μιᾶς ἐξ αὐτῶν εἰς τὸν Στράους.

Ἐσπέραν τινὰ, καθ' ἣν πολυάριθμον κοινὸν ὠρχεῖτο πρὸς τὴν μουσικὴν τοῦ Ἰωάννου ἐν τῷ *Πρασίνῳ δένδρῳ*, ἤνοιξεν αἴφνης ἡ θύρα τῆς αἰθούσης, καὶ ὁ Ἰωάννης εἶδεν εἰσερχομένην περικαλλῆ νεάνιδα, τοσοῦτον ὡραίαν ὥστε ἠρυθρίασε καὶ δὲν ἀπέστρεψε πλέον ἀπ' αὐτῆς τὰ βλέμματα. Ἡ νεᾶνις, ἐννοήσασα ὅτι παρατηρεῖται, ἠρυθρίασεν ἐπίσης· τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἐθραύσθη μία τῶν χορδῶν τοῦ βιολίου τοῦ Στράους, ἀλλ' ὁ νέος μουσικὸς ἥρπασε τοῦ γείτονός του τὸ ὄργανον, καὶ ἐξηκολούθησε μετὰ διπλασίας ζέσεως παίζων τὴν ἠρχισμένην πόλκαν, καθότι— τὸ ἠσθάνετο—*δι' ἐκείνην* ἔπαιζε. Ἐπανελθὼν οἴκαδε, ἀντὶ νὰ κατακλιθῇ, ἔμεινεν ἐργαζόμενος καὶ συνέθεσε τὸν πρῶτόν του στρόβιλον, ὅστις ὑπῆρξε καὶ ἡ πρώτη ἐκδήλωσις τοῦ προορισμοῦ του, ὡς μουσικοῦ συνθέτου.

Ὁ Στράους καὶ ὁ Λάννερ συνεδέθησαν διὰ στενῆς φιλίας· ὁ Λάννερ ἦτο ὁ τύπος τοῦ εὐθύμου καὶ ἀμερίμνου βιενναίου. Οὐδέποτε εἶχε λεπτὸν, καὶ πάντοτε εἶχε χρέη· οἱ δύο φίλοι εἶχον πολλάκις ἓν καὶ μόνον ὑποκάμισον· ἐπειδὴ δὲ τὸ φόρεμα αὐτὸ δυσκόλως χωρίζεται, ἔῤῥιπτον κλῆρον, καὶ ὁ χάνων ὑπεχρεοῦτο νὰ κομβώνῃ μέχρι πώγωνος τὸν ἐπενδύτην του, ὅσος καὶ ἂν ἦτο ὁ καύσων.

Ὁ Στράους ἐτόλμησέ ποτε τέλος νὰ παραγγείλῃ μέλαν ἔνδυμα· ὁ δὲ ῥάπτης του ἐξέλεξε τὴν καθαρὰν Δευτέραν, ὅπως ἐμφανίσῃ τὸν λογαριασμόν του καὶ ζητήσῃ χρήματα. Ἦτο ἔτι πρωΐ· ὁ μουσικὸς ἐκοιμᾶτο, καὶ τὸ βαλάντιόν του, ἐννοεῖται, ἔχαινε κενόν. Ὁ ῥάπτης ὅμως, μὴ θέλων νὰ ἐπιστρέψῃ κενὸς, ἀνέλαβε τὸ ἐπί τινος ἕδρας ἐξηπλωμένον ἔνδυμα, κωφεύων πρὸς τὰς ἱκεσίας τοῦ πτωχοῦ μουσικοῦ, ὃν κατεδίκαζεν οὕτως εἰς φυλακὴν ἐν τῇ κλίνῃ του, διότι τὸ ἔνδυμα ἐκεῖνο ἦτο τὸ μόνον του ἔνδυμα. Ὁ Στράους παρεκάλει τὸν ἀγαθόν του δαίμονα νὰ τὸν βοηθήσῃ, ὅτε ὁ ῥάπτης ἐπανῆλθε.

— Τὸ ἔνδυμά σου, εἶπε, εἶνε πολὺ τριμμένον καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸ μεταπωλήσω. Προτιμῶ λοιπὸν νὰ σοῦ τὸ ἀφήσω, καὶ νὰ ἐμπιστευθῶ εἰς τὴν τιμιότητά σου.

Εἰς τοιαύτην εὑρισκόμενος λαμπρὰν θέσιν ἐνυμφεύθη ὁ Στράους. Περὶ τίνος ὅμως διστάζει ἡ νεότης, καὶ τίνα εἶχε λόγον ὁ Ἰωάννης νὰ διστάζῃ περὶ τοῦ μέλλοντός του ;

Ὅτε οἱ δύο μουσικοδιδάσκαλοι ἐχωρίσθησαν, ὁ Λάννερ προὐκάλεσε ψηφοφορίαν τῶν μουσικῶν του, ἀφίνων πλήρη ἐλευθερίαν εἰς ὅσους ἤθελον νὰ ἀκολουθήσωσι τὸν Στράους. Οὕτως εἶδε περὶ ἑαυτὸν ὁ νέος ἀρχιμουσικὸς ὀρχήστραν δεκατεσσάρων ὀργάνων, ἧς αἱ πρῶται συναυλίαι μέγιστον παρήγαγον πάταγον. Ἀλλ' ἡ Βιέννα ἐν τούτοις διῃρέθη εἰς δύο στρατόπεδα, τοὺς *Λαννεριστὰς* καὶ *Στραουσιστάς*.

Ὁ Στράους ἐπεχείρησε μετ' ὀλίγον μακρὰν ἀνὰ τὴν Εὐρώπην ὁδοιπορίαν. Ἐπεσκέφθη τὸ Μόναχον, τὸ Ἀμβοῦργον, τὸ Ἄμστερδαμ, τὴν Ἄγην, καὶ τέλος τοὺς Παρισίους, ὅπου ἔπαιζεν ἐνώπιον τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας ἐν τῷ Κεραμεικῷ. Ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος τοῦ ἔσφιγξε τὴν χεῖρα, λέγων :

— Γνωρίζω πρὸ καιροῦ τὰς μουσικάς σας συνθέσεις, καὶ χαίρω πολὺ ὅτι σᾶς γνωρίζω τόρα καὶ προσωπικῶς.

Τῇ ἐπαύριον ἐστάλησαν αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως 2000 φράγκα.

Ὁ Στράους ἔδωκε μετὰ τοῦ Μυζὰρ εἴκοσι συναυλίας· εἶτα δὲ μετέβη εἰς Ῥουὰν καὶ Ἄβρην, καὶ ἐπανῆλθε πάλιν εἰς Παρισίους, ἵνα διευθύνῃ ὀρχήστραν ἑκατὸν τεσσαράκοντα μουσικῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἁγίου Ὀνωρίου, ὅπου τέσσαρες χιλιάδες προσωπιδοφόρων περιειδινοῦντο ὡς δαιμονιῶντες ὑπὸ τὸ διαβολικὸν αὐτοῦ τόξον.

Ὁ Μάγερβερ καὶ ὁ Χερουβίνης μετέβησαν νὰ τὸν ἀκούσωσι κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις διαμονὴν αὐτοῦ.—Εἶνε μουσικὴ ἐντελῶς πρωτότυπος, εἶπεν ὁ Μάγερβερ, ὁποίαν δὲν ἀκούει τις ἀλλαχοῦ. Εἶνε ἀληθὴς ἠχὼ τοῦ βιενναίου βίου, τοῦ τοσοῦτον εὐαρέστου καὶ φαιδροῦ. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶνε ἀριστοτέχνης εἰς τὸ εἶδός του.

Ὁ Στράους μετέβη κατόπιν εἰς Ἀγγλίαν, ὅπου ἐγένετο δεκτὸς ἐν παραφορᾷ ἐνθουσιασμοῦ· εἶτα ἐπέστρεψεν εἰς Αὐστρίαν, ὅπου καὶ ἀπέθανεν ἐν πλήρει ἀναπτύξει καὶ δυνάμει τοῦ μουσικοῦ του ταλάντου καὶ ἐν τῷ κολοφῶνι τῆς δόξης του.

Κατέλιπε τρεῖς υἱούς· τὸν Ἰωσὴφ, τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Ἐδουάρδον. Ὁ Ἰωσὴφ ἀπέθανεν ἐν Ῥωσίᾳ ἐκ κρυολογήματος· ὁ Ἰωάννης ἐγένετο συνθέτης μουσικῶν μελοδραμάτων, καὶ δὲν διευθύνει πλέον ἢ τὴν ὀρχήστραν τῶν αὐλικῶν χορῶν καὶ τῶν χορῶν τοῦ Μελοδράματος ἐν Παρισίοις. Ὁ χαρακτήρ του καὶ οἱ τρόποι του ἔχουσι τὴν γαλλικὴν ζωηρότητα. Διαμένει εἰς τὸ Ἴτζιγγ, τὸ Ὠτέιλ τῆς Βιέννης, μετὰ τῆς χαριεστάτης αὐτοῦ γυναικὸς, μιᾶς τῶν διακεκριμένων ποτὲ ἀοιδῶν τοῦ Μελοδράματος τῆς αὐστριακῆς πρωτευούσης. Τὸ σπουδαστήριόν του, κυτρεπισμένον ἐπὶ τὸ τουρκικώτερον, κοσμεῖται ὑπὸ τοῦ κολοσσιαίου κλειδοκυμβάλου, ὅπερ πλούσιος Ἀμερικανὸς προσήνεγκεν εἰς τὸν μουσικὸν ὡς φόρον θαυμασμοῦ. Ἀπέναντι τοῦ μεγάλου γραφείου του, ὅπου βρίθουσι χαρτία μουσικῆς, εὑρίσκεται ἡ προτομή του, καλυπτομένη διὰ στεφάνων ἐκ δάφνης χρυσοφύλλου.

Ὁ συνθέτης τῶν *Ἀπόκρεω τῆς Ῥώμης*, τοῦ *Καλλιόστρου*, τῆς *Βασιλίσσης Ἰρδιγὸ*, τοῦ *Ἡγεμόνος Μαθουσάλα* καὶ τῆς *Ἀθιγγανίδος*, εἶνε πατὴρ χαριεστάτης κόρης, ἥτις εἶχε ἤδη τελεία μουσουργός.

Ὁ Ἐδουάρδος ἔμεινε πιστὸς εἰς τοὺς πιστούς

του βιενναίους καὶ τὰς πατρικὰς παραδόσεις· τὸν χειμῶνα βασιλεύει ὡς ἡγεμὼν ἀπόλυτος τῆς *Αἰθούσης τῶν Ἀνθέων* καὶ τοῦ *Μουσικοῦ Συλλόγου*. Ἔχει πέντε ἢ ἓξ ὀρχήστρας ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του, καὶ μεταβαίνει ἐντὸς τοῦ ὀχήματός του ἀπὸ συναυλίας εἰς ἄλλην καὶ ἀπὸ χοροῦ εἰς χορὸν, ὅπως ἐδῶ μὲν προεδρεύσῃ *εἰσαγωγῆς* τινος, ἐκεῖ δὲ ἐμφυσήσῃ πῦρ εἰς στρόβιλόν τινα ἢ πόλκαν. Τὸ θέρος ἔχει τὸν θρόνον του ἐν μέσῳ τῆς ὀρχήστρας αὐτοῦ, παιανιζούσης ἐν τῷ *Κήπῳ τοῦ Λαοῦ* ἢ ἐν τῷ *Κήπῳ τῆς Πόλεως*, ὅπου αἱ συρρέουσαι πρὸς ἀκρόασίν του ὡραῖαι κορασίδες τῆς Βιέννης ἀποτελοῦσι περὶ αὐτὸν αὐλὴν, ὁποίαν οὐδέποτε ἔσχεν ἢ θὰ ἔχῃ ἄλλος ἡγεμών.

Ἀγγελος Βλαχος.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ

Συνέχεια ἐκ σελ. 181.

16. *Ἠλεκτρικὴ ἐνέργεια.* Λάβωμεν μέγα ὑάλινον κυλινδρικὸν ἀγγεῖον, οὗτινος βάσις ἔστω ἡ υυυ (Σχ. 11), ἐντὸς τούτου θέσωμεν κυλινδρικὸν ἀγγεῖον, πορῶδες, ἔχον βάσιν εεε, μεταξὺ δὲ τούτων παρενθέσωμεν κύλινδρον, ἀνοικτὸν εἰς τὰς δύο βάσεις αὐτοῦ, ἐκ ψευδαργύρου [ζίγκου], τὸν ζζζ, φέροντα εἰς τὰ χείλη αὐτοῦ προσκεκολλημένον ἔλασμα ἢ νῆμα χαλκοῦν ἐπίμηκες, τὸ φ· ἐμβάλωμεν δὲ τέλος ἐν τῷ πηλίνῳ ἀγγείῳ εεε κύλινδρον ἰσοϋψῆ ἐξ ἄνθρακος α, φέροντα προσηρμοσμένον εἰς τὴν ἄνω βάσιν αὐτοῦ νῆμα χαλκοῦν ἐπίμηκες, τὸ ψ, ὅμοιον τῷ φ.

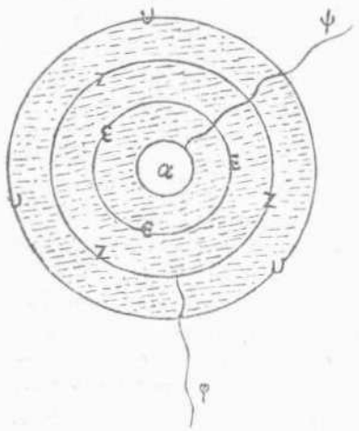

Σχ. 11

Λάβωμεν ἤδη καὶ δύο ὑγρὰ, δηλαδὴ πληρώσωμεν τὸ κεντρικὸν πήλινον ἀγγεῖον εεε μὲ νιτρικὸν ὀξὺ,[1] τὸ δὲ ἐξωτερικὸν ὑάλινον ἀγγεῖον υυυ μὲ ὕδωρ, ὅπερ ἐμίξαμεν μὲ θειϊκὸν ὀξὺ[2] ἴσον πρὸς τὸ δέκατον μέρος τοῦ ὕδατος ἢ τὸ δωδέκατον. Τὸ σύστημα τῶν ἀγγείων τούτων καὶ τῶν ὑγρῶν καλεῖται *ἠλεκτρικὸν στοιχεῖον*, καὶ ὁ μὲν ἄνθραξ *θετικὸς πόλος* αὐτοῦ καλεῖται, σημειοῦται δὲ διὰ τοῦ +, ὁ δὲ ψευδάργυρος *ἀρνητικὸς πόλος* τοῦ στοιχείου καὶ σημειοῦται διὰ τῆς κεραίας —.[3]

1. Κοινῶς καλούμενον ἀσημόνερον.
2. Κοινῶς καλούμενον σπίρτο βιτριολίου.
3. Δὲν ἐξετάζομεν ἐνταῦθα πόθεν προέκυψαν αἱ ὀνομασίαι αὗται, μεταχειριζόμεθα δὲ ταύτας ἁπλῶς πρὸς διάκρισιν τῶν θέσεων.

Ἐντὸς τοῦ στοιχείου τούτου καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ὑγρῶν καὶ τῶν στερεῶν γίνεται συνεχῶς ἐνέργειά τις κεκρυμμένη, ἥτις καλεῖται *χημικὴ ἐνέργεια*, ἄγνωστος μὲν αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν, γνωστὴ δὲ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς.

Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα, λίαν περίεργα καὶ ὠφελιμώτατα, ἐξετάσωμεν· πρὸς τοῦτο δὲ, ἀντὶ τοῦ εὐμεγέθους ἠλεκτρικοῦ στοιχείου (Σχ. 11) λάβωμεν, διὰ τὸ εὔχρηστον, τὴν καλουμένην *Ἠλεκτρικὴν Στήλην*, ἤτοι πολλὰ ἠλεκτρικὰ στοιχεῖα τὸ μέγεθος μικρὰ [ὅσον ἡ ὀκᾶ τοῦ οἰνοπώλου], ἅτινα κατὰ σειρὰν τιθέντες, κοινωνοῦμεν πρὸς ἄλληλα δι' ἐλασμάτων χαλκοῦ, ἑνοῦντων τὸν ἄνθρακα στοιχείου τινὸς μὲ τὸν ψευδάργυρον τοῦ ἑπομένου στοιχείου (Σχ. 12), προσκολλήσωμεν δὲ ἔπειτα δύο ἐπιμήκη νήματα χαλκοῦ, τὸ μὲν εἰς τὸν ἄνθρακα τοῦ εἰς τὸ ἓν πέρας τῆς στήλης ἠλεκτρικοῦ στοιχείου, τὸ δὲ εἰς τὸν ψευδάργυρον τοῦ ἠλεκτρικοῦ στοιχείου, τοῦ εἰς τὸ ἕτερον πέρας τῆς στήλης.

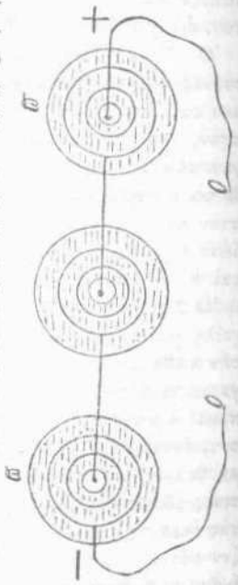

Σχ. 12

Τῆς στήλης ταύτης τὰ δύο πέρατα καλοῦνται πόλοι αὐτῆς, καὶ ὁ μὲν ἄνθραξ ὁ φέρων προσηρμοσμένον τὸ ἐπίμηκες νῆμα ο καλεῖται *θετικὸς πόλος τῆς στήλης* +, ὁ δὲ ψευδάργυρος, ὁ φέρων προσκεκολλημένον τὸ ἕτερον χαλκοῦν νῆμα 'ο, καλεῖται *ἀρνητικὸς τῆς στήλης πόλος*—.

Χρώμενοι τῇ στήλῃ ταύτῃ, διάφορα φαινόμενα δυνάμεθα νὰ παραγάγωμεν, ἐν οἷς ἄξια σημειώσεως τάδε:

Α'. Ἐὰν διαβρέξαντες τὰς παλάμας τῶν χειρῶν μὲ ὕδωρ, ἢ μὲ ὀξυμιγὲς ὕδωρ, λάβωμεν τὰ δύο πέρατα ο,ο τῶν δύο νημάτων, αἰσθανόμεθα σπασμωδικὴν κίνησιν ἰσχυρὰν, ἐὰν δὲ ἡ στήλη σύγκειται ἐκ πλείστων στοιχείων, καθίσταται κινδυνώδης. Εἰς ὡρισμένας περιστάσεις μεταχειρίζονται οἱ ἰατροὶ ἐπωφελῶς τὴν ἠλεκτρικὴν στήλην. Ἐπὶ παραδείγματι, συνάπτουσι λευκόχρυσον μεταξὺ τῶν περάτων 0,0· οὗτος πυροῦται τότε ἐρυθρῶς καὶ δι' αὐτοῦ καυτηριάζουσιν οἱ ἰατροί· ἐὰν δὲ ὁ λευκόχρυσος ἔχῃ σχῆμα μαχαιριδίου, τότε καὶ κόπτουσι καὶ καυτηριάζουσι σύναμα ὅπως μὴ καταῤῥέῃ αἷμα πολὺ κτλ.

Β'. Ἐὰν τὰ πέρατα ο,ο τῶν δύο νημάτων συνάψωμεν πρὸς τὰ πέρατα ο',ο' ἑτέρου νήματος χαλκοῦ ο'Μο' (Σχ. 13), κεκαλυμμένου μὲν μὲ μέταξαν καθ' ὅλον τὸ μῆκος αὐτοῦ, περιβάλλοντος δὲ διὰ πολλῶν περιστροφῶν σίδηρον καθαρὸν, τὸν Β'Ν', ὁ σίδηρος οὗτος γίνεται ἐν ἀκαρεῖ μαγνήτης, ἔχων δύο πόλους μαγνητικοὺς Β',Ν' εἰς τὰ πέρατα αὐτοῦ ἐν ὅσῳ διαρκεῖ ἡ ἐνέργεια τῆς στήλης. Ἂν ἀντὶ σιδήρου λάβωμεν χάλυβα, οὗτος γίνεται διαρκὴς μαγνήτης τεχνητός. Καὶ ταῦτα μὲν εἰσὶν ἀποτελέσματα τῆς ἠλεκτρικῆς στήλης, ἀλλὰ τὸ αἴτιον ποῖον;

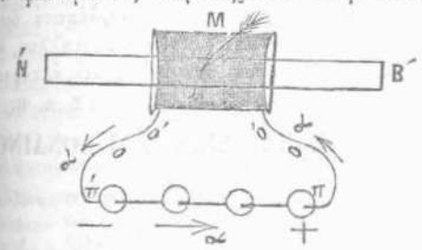

Σχ. 13

Τοῦτο *ἄγνωστον* διατελεῖ ὑπάρχον· πρὸς εὐκολίαν δὲ εἰς τὴν ἐξαγγελίαν καὶ τὸν ὁρισμὸν τῶν φαινομένων, παραδέχονται οἱ φυσικοὶ τὸ καλούμενον *ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα*, καίτοι οὐδεὶς αὐτὸ εἶδεν, οὐδὲ ἀπέδειξεν ὑπάρχον.

Τὸ ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα φανταζόμεθα μετὰ μεγίστης ταχύτητος συνεχῶς κυκλοφοροῦν, ἅμα συνάψωμεν τὰ πέρατα ο,ο τῶν δύο νημάτων (Σχ. 13). Εἰς τὸ ῥηθὲν πείραμα (Σχ. 13) τὸ ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα ἐκ τοῦ ἄνθρακος, ἤτοι ἐκ τοῦ θετικοῦ πόλου + τῆς στήλης ὁρμώμενον, διαβαίνει διὰ τοῦ νήματος, ἤτοι τοῦ πηνίου Μ, ἀφικνεῖται εἰς τὸν ψευδάργυρον τῆς στήλης, ἤτοι εἰς τὸν ἀρνητικὸν πόλον αὐτῆς, καὶ διὰ τῆς στήλης διερχόμενον, ἐπανέρχεται εἰς τὸν ἄνθρακα, ὁδεῦον συνεχῶς τὴν ὁδὸν κατὰ τὴν διεύθυνσιν, ἣν δεικνύουσι τὰ βέλη α. Τὸ ἠλεκτρικὸν τοῦτο ῥεῦμα κυκλοφορεῖ διαρκῶς, διακόπτεται δὲ ὅταν κόψωμεν τὸ νῆμα εἰς ἓν σημεῖον καὶ παύσῃ ἡ συνέχεια αὐτοῦ.

Γ'. Ἐὰν, τῆς ὁριζοντίου μαγνητικῆς βελόνης νβ ἠρεμούσης, διέλθῃ ῥεῦμα ἠλεκτρικὸν παραλλήλως ταύτῃ, τὸ οο (Σχ. 14), ἡ βελόνη παραχρῆμα παραιτεῖ τὴν θέσιν αὐτῆς καὶ τίθεται καθέτως τῷ ἠλεκτρικῷ ῥεύματι κατὰ τὴν διεύθυνσιν ν'β', ἐν ᾗ διαμένει ἠρεμοῦσα, διαρκούσης τῆς διαβάσεως τοῦ ἠλεκτρικοῦ ῥεύματος· ἅμα δὲ τοῦ ἠλεκτρικοῦ ῥεύματος διακοπέντος, ἡ μαγνητικὴ βελόνη ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτῆς θέσιν ἐπὶ τοῦ μαγνητικοῦ μεσημβρινοῦ [§ 12], ἐν ᾗ ἠρεμεῖ.

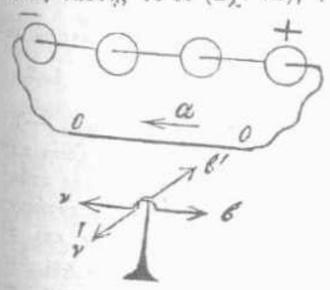

Σχ. 14

17. Εἴδομεν ὅτι τὸ ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα τῆς στήλης διερχόμενον διὰ τοῦ νήματος ο'Μο' (Σχ. 13), ὅπερ περιβάλλει τὸν σίδηρον Ν'Β', σχηματίζον πηνίον, καθιστᾷ τὸν σίδηρον μαγνήτην· φυσικὸν ἄρα εἶνε νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι καὶ τὸ ἀντίστροφον συμβαίνει, δηλαδὴ καὶ ὁ μαγνήτης αὐτὸς γίνεται πρόξενος ἠλεκτρικοῦ ῥεύματος ἔν τινι νήματι χαλκοῦ, κεκαλυμμένῳ μὲν μὲ μέταξαν, πηνίον δὲ διὰ τῶν περιστροφῶν αὐτοῦ σχηματίζοντι. Τοῦτο προσεπικυροῖ τὸ πείραμα.

Ἐὰν λάβωμεν κύλινδρον ξύλινον κενὸν, τὸν ΞΞΞ (Σχ. 15) καὶ περιβάλλοντες αὐτὸν μὲ τὸ ῥηθὲν νῆμα πολλάκις, σχηματίσωμεν πηνίον ππ, ἔπειτα δὲ ἐμβάλλωμεν μαγνήτην ὄρθιον, ἀμέσως διὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἐντεθέντος μαγνητικοῦ πόλου γεννᾶται ῥεῦμα ἠλεκτρικὸν, διερχόμενον διὰ τοῦ νήματος, *οὗτινος τὰ δύο πέρατα ο'ο' συνεφάπτονται.*

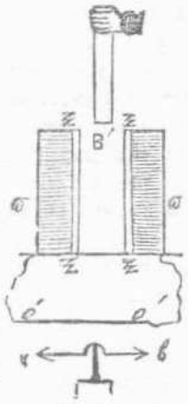

Σχ. 15

Πειθόμεθα δὲ περὶ τοῦ ἐγειρομένου ἠλεκτρικοῦ ῥεύματος τούτου, τιθέντες τὸ νῆμα ο'ο' παραλλήλως ὁριζοντείῳ τινὶ μαγνητικῇ βελόνῃ νβ,[1] ἥτις δὲν διαμένει ἠρεμος τότε, ἀλλὰ ταράσσεται κατά τινα τρόπον ἴδιον, ἅμα ἐμβαπτισθέντος τοῦ μαγνήτου ἐν τῷ πηνίῳ.

Κατάδηλον ἄλλως ὑπάρχει, ὅτι ὅσον ὁ μαγνήτης ἐντατικώτερος, τόσον τὸ ἐγειρόμενον ἐκ τῆς ἐπιδράσεως αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ πηνίου ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα ἐντατικώτερον ἐπίσης ὑπάρχει.

Ἕκαστοι τὴ τέλος. Δ. Σ. Στρογγυλος.

1. Ἤτοι γαλβανόμετρον.

ΚΕΪΦ, FAR NIENTE

Ἡ λέξις *κέϊφ* (γλυκυθυμία) ἐμφαίνει τὴν ἤρεμον ἐκείνην καὶ εὐάρεστον τοῦ πνεύματος κατάστασιν, ἣν ὁ Γάλλος ἐκφράζει διὰ τοῦ belle humeur. Προκειμένου δὲ περὶ οἰνοποσίας, σημαίνει οὐχὶ τὴν τελείαν μέθην, ἀλλὰ τὸν λεγόμενον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀκροθωρηγμὸν ἢ ὑπόβρεγμα, τὸ Γαλλικὸν entre deux bouteilles (*τσαχοὺρ κέϊφ*).

* * *

Ὁ διακριτικὸς χαρακτὴρ τοῦ Τούρκου εἶνε ἡ βαρύτης, ἡ στασιμότης, ἡ ἠρεμία, ἡ ἀκηδία, ἡ ἀπάθεια, ἥτις δὲν εἶν' ἀποτέλεσμα εὐηθείας ἢ ἀναισθησίας, καθὼς ἤθελεν ἐκ πρώτης ὄψεως ὑποθέσῃ τις, ἀλλ' ἐμβριθείας καὶ ἀφοσιώσεως εἰς

τὴν Θείαν Πρόνοιαν, ἥτις, καὶ σπεύδοντος καὶ μὴ σπεύδοντος τοῦ ἀνθρώπου, ἐκτελεῖ ἐπίσης τὰς ἑαυτῆς βουλάς· ὅθεν καὶ οὐδέποτε σπεύδουσιν, εἰμὴ μόνον ὅταν ἐκφέρωσι νεκρόν. Πρὸς ἓν δὲ καὶ μόνον φαίνονται ἀνυπόμονοι, τὴν ἀπόλαυσιν, καὶ οὗτος εἶνε ὁ κυριώτατος αὐτῶν χαρακτήρ. Ἀλλ' οὐχ ἧττον ὁ καθαυτὸ Ὀθωμανὸς, καίτοι ἀπολαυστικώτατος καὶ φιληδονώτατος, προαιρεῖται μᾶλλον νὰ στερηθῇ ἐνίων ἀναπαύσεων καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου, παρὰ νὰ πολυπραγμονήσῃ καὶ μοχθήσῃ πρὸς προμήθειαν αὐτῶν. Ὅταν ἑπομένως βλέπῃς ἐπὶ τῆς χλοαζούσης τοῦ Βοσπόρου ἀκτῆς ὑπὸ τὴν σκιὰν δένδρου ῥακενδύτην καὶ γυμνόποδα Τοῦρκον καπνίζοντα μεθ' ἡδυπαθείας τὴν πίπαν του καὶ στρέφοντα ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους τὸ κομβολόγιόν του, μὴ τοῦ ταράττῃς τὴν ἡδονὴν, ἀλλὰ καὶ μὴ τὸν ταλανίζῃς· *κάμνει κέϊφι*· εἶνε εὐδαίμων! ἂν δὲ καὶ φαίνηται βυθισμένος εἰς σκέψεις, μὴ νομίσῃς ὅτι ἀναπολεῖ τὸ παρελθὸν ἢ προσχεδιάζει τὸ μέλλον! Τίποτε ἀπὸ τούτων ὅλων. Ἀπολαμβάνει τὴν ὕπαρξίν του, μετρᾷ τὰς παρερχομένας στιγμὰς, πλάττει διὰ τῆς φαντασίας του ὄνειρα, συνδιαλυόμενα μετὰ τοῦ καπνοῦ τῆς πίπας του, ἢ, τὸ πολὺ πολὺ, μεταβιβάζεται διὰ τοῦ νοὸς εἰς τὰς ἐκστάσεις τοῦ παραδείσου του καὶ προαισθάνεται ὥσπερ γεύματος τῶν ἐκεῖ ἡδονῶν. Ὁ Τοῦρκος *κάμνει κέϊφι*, καθήμενος πολλάκις ἐπὶ τῆς πλακὸς τάφου, πᾶν ἄλλο συλλογιζόμενος παρὰ τὸν θάνατον, ἢ μᾶλλον μηδὲν ὅλως συλλογιζόμενος. Τὸ εἶδος ὅμως τοῦτο τῆς... φιλοσοφίας ἀδύνατον νὰ ἐννοήσῃ ὁ Εὐρωπαῖος· ἐπίσης ὅμως καὶ ὁ Ὀθωμανὸς δὲν δύναται νὰ ἐξηγήσῃ τί σημαίνει ὁ περίπατος ἐκείνου. Ὅτι δὲ ἡ ἀναλγησία αὕτη δὲν εἶν' ἀποτέλεσμα τοῦ κλίματος, ἀπόδειξις οἱ Γραικοὶ, τῶν ὁποίων τὴν ζωηρότητα δὲν μετέβαλεν οὔτ' αὐτὴ ἡ βαρυτέρα δουλεία. Παρατήρησον εὐθυμοῦντας τὸν Τοῦρκον καὶ τὸν Γραικόν· ὁ Τοῦρκος κάθηται ἐξαπλωμένος καὶ θεωρεῖ τοὺς χορεύοντας, ἢ ἀκροᾶται τῶν ᾀδόντων, οὐδέποτε δὲ χορεύει αὐτὸς, κἂν τύχῃ μεθύων, μόλις δὲ ὑπανοίγει τὰ χείλη πρὸς μειδίαμα, βλέπων τὸν Ἰουδαῖον κυβιστοῦντα ἢ γελοιάζοντα, ἐν ᾧ ὁ Γραικὸς, κἂν δὲν χορεύσῃ ὁ ἴδιος, πρᾶγμα σπάνιον, θὰ διαταράξῃ ὅμως τὴν σιωπὴν τῆς ἠχοῦς διὰ τῶν παραφώνων τερετισμάτων του, ὅσον κακόφωνος κἂν ᾖνε, καὶ τέλος, ἐὰν δὲν κάμῃ *καβγᾶν*, θὰ παίξῃ ὅμως τὸ *κλωτσοσκοῦφι*, ἢ ταῖς *καλουπακιαῖς*, καθὼς ἔλεγον οἱ Χῖοι, ὅταν ἐφόρουν καλουπάκια.

* * *

Παρέβαλάν τινες τοὺς Τούρκους πρὸς τοὺς Λαζαρόνους τῆς Νεαπόλεως, καὶ πρὸς τὸ *κέϊφ* τούτων τὸ far niente ἐκείνων. Ἀγνοῶ τί κοινὸν ἀνεῦραν μεταξὺ ἀμφοτέρων, ἐκτὸς τῆς φαινομένης ἀναλγησίας καὶ ἀδρανείας αὐτῶν, περὶ ἧς προείπομεν. Ἴσως ὅμως ἄχρι τινὸς ἔχουσί τινα λόγον διότι καὶ ὁ Τοῦρκος *κάμνει κέϊφι*, βλέπων τοὺς πηγαινοερχομένους, καθὼς ὁ Λαζαρόνος *παίρνει ἥλιον*, ἐξαπλωμένος κατὰ γῆς. Ἀλλ' ἡ ἀπάθεια τοῦ Λαζαρόνου εἶν' ἀποτέλεσμα ὀκνηρίας, φυγοπονίας, μισανθρωπίας. Ὁ Λαζαρόνος, ὅταν πεινάσῃ, κλέπτει, δολοφονεῖ, κατασκοπεύει ἐπὶ μισθῷ, καὶ ὅταν κεῖται ἐκτάδην ἀκινήτων εἰς τὸν ἥλιον, δὲν σκέπτεται περὶ οὐδενὸς ἄλλου, ἐὰν καὶ σκέπτηται ὅλως, εἰμὴ περὶ τοῦ παρόντος, λησμονῶν ἐντελῶς τὸ παρελθὸν καὶ ἀμεριμνῶν πρὸς τὸ μέλλον, ἐν ᾧ ὁ Τοῦρκος (Τοῦρκον λέγων, ἐννοῶ τὸν καθαυτὸ, τὸν μὴ ἐκφυλήσαντα, τὸν μὴ ἐξηχρειωμένον), ὁ Τοῦρκος λοιπὸν αὐτὸς, ἀπολαμβάνων τὸ παρὸν, ἡδύνεται ἀναπολῶν ἔστιν ὅτε τὸ παρελθὸν καὶ ἀναπλάττων τὸ μέλλον. Οὐδέποτε ὅμως κλέπτει, προτιμῶν νὰ ψωμοζητήσῃ μᾶλλον, καὶ ἐπ' οὐδεμιᾷ περιστάσει δὲν δολοφονεῖ, ἐκτὸς μόνον διὰ πολιτικὸν καθῆκον.

Σ. Δ. Β.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΠΑΡΙΣΙΩΝ ΚΑΙ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

Παρίσιοι

Κατὰ τὸ 1474. . . .	ἠρίθμουν	150,000	κατοίκους.
Ὑπὸ τὸν Ἕρρικον II . .	»	210,000	»
Κατὰ τὸ 1590. . . .	»	200,000	»
Ὑπὸ τὸν Λουδοβίκον XIV	»	492,000	»
Κατὰ τὸ 1719. : . .	»	509,640	»
» 1776. . . .	»	658,000	»
» 1778. . . .	»	670,000	»
» 1784. . . .	»	660,000	»
» 1798. . . .	»	640,000	»
» 1802. . . .	»	672,000	»
» 1817. . . .	»	713,966	»
» 1827. . . .	»	890,431	»
» 1836 . . .	»	909,126	»
» 1841. . . .	»	912,033	»
» 1846. . . .	»	1,053,897	»
» 1851. . . .	»	1,053,262	»
» 1856. . . .	»	1,171,846	»
» 1861 (μετὰ τὴν προσάρτησιν τοῦ προαστείου)	»	1,667,841	»
» 1866. . . .	»	1,799,980	»
» 1872. . . .	»	1,851,792	»
» 1876. . . .	»	1,986,748	»

Λονδῖνον

Κατὰ τὸ 1801. . . .	ἠρίθμει	864,845	κατοίκους.
» 1811. . . .	»	1,009,546	»
» 1821. . . .	»	1,225,694	»
» 1831. . . .	»	1,471,941	»
» 1841. . . .	»	1,873,676	»
» 1855. . . .	»	2,362,236	»
» 1861. . . .	»	2,500,000	»
» 1871. . . .	»	3,351,804	»
» 1873. . . .	»	3,356,073	»

Σήμερον τὸ Λονδῖνον ὑπερβαίνει τὰ 3 1)2 ἑκατομμ. κατοίκων.

[Année scient. et ind. de Figuier, 1877].

Α. Σ.

Ἐπιτύμβιον Καλίφου Ἀβδουραχμάν.—Ἐσημείωσα ἀκριβῶς καθ' ὅλην μου τὴν ζωὴν πάσας τὰς ἡμέρας, ἐν αἷς ἐγεύθην ἡδονῆς καθαρᾶς καὶ ἀληθοῦς. Ἐν διαστήματι δὲ πεντήκοντα ἐτῶν μόνον δεκατέσσαρας εὗρον! ἂν καὶ ἀπήλαυσα ἀφθόνων τιμῶν καὶ πλούτου καὶ δόξης, πολλοὶ δὲ τῶν συγχρόνων μου ἡγεμόνων

μὲ ἐτίμων, ἢ ἐφοβοῦντο, ἄλλοι δὲ ἐζήλουν τὴν δύναμίν μου καὶ ἐπεζήτουν τὴν φιλίαν μου.

Τρία ἀνέκδοτα

ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

Φρειδερῖκος ὁ Μέγας ἦν, ὡς γνωστὸν, φιλόσοφος, φιλολόγος, πολεμιστὴς, κατακτητὴς καὶ νομοθέτης συνάμα, ἀλλὰ καὶ τοιοῦτος ὤν, ἠγάπα ν' ἀστεΐζηται ἔστιν ὅτε καὶ πολλάκις ἠρέσκετο νὰ κολακεύῃ καὶ νὰ ἀνιᾷ ἐναλλὰξ, νὰ θωπεύῃ καὶ νὰ κεντᾷ τὴν φιλαυτίαν τοῦ πλησίον του.

Ἀρχομένου τοῦ *ἑπταετοῦς* πολέμου, πρεσβευτή τις τῆς Ἀγγλίας, διαμένων παρ' αὐτῷ, καὶ εἰς οὗ τὴν συνομιλίαν ἠρέσκετο ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος, τῷ ἀνήγγειλεν ἡμέραν τινὰ ὅτι ὁ Δοὺξ Ῥισχελιὼ, ἡγούμενος τῶν Γάλλων, εἶχε κυριεύσῃ τὴν νῆσον Μινόρκαν καὶ τὸ φρούριον τοῦ Ἁγίου Φιλίππου.

—Ἡ εἴδησις αὕτη, Βασιλεῦ, τῷ εἶπεν, εἶναι ἀλγεινὴ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τέλεον ἀπελπιστική· ἤδη ἐπισπεύδομεν νέους ἐξοπλισμοὺς, καὶ ἐλπίζομεν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπανορθώσωμεν τὸ ἀτύχημα τοῦτο διὰ προσεχεστάτης ἐπιτυχίας.

—*Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ;* λέγετε, τῷ ἀπήντησεν ὁ μονάρχης δι' ὄφους μεμιγμένου εἰρωνίας καὶ χολώσεως· δὲν ἐπίστευον ὅτι καὶ οὗτος εἶναι μεταξὺ τῶν συμμάχων σας.—Καὶ ὅμως, ἐπανέλαβε προσθληθεὶς ὁ πρεσβευτὴς καὶ ὑπαινισσόμενος τὰ βοηθήματα τὰ ὁποῖα ὁ βασιλεὺς ἐλάμβανε παρὰ τῆς Ἀγγλίας, καὶ ὅμως ὁ σύμμαχος οὗτος εἶναι ὁ μόνος ὅστις δὲν μᾶς στοιχίζει τίποτε.—Διὰ τοῦτο, ἀνταπήντησεν ὁ πονηρὸς μονάρχης, σᾶς ἀποδίδει καὶ αὐτὸς, ὡς βλέπετε, ὑπηρεσίαν ἀνάλογον τῶν χρημάτων σας.

Ἄλλοτε ἠρέσκετο νὰ φέρῃ εἰς ἀμηχανίαν τὸν μετ' αὐτοῦ συνδιαλεγόμενον, ἀποτείνων αὐτῷ ἐρωτήσεις προσβλητικὰς, ἀλλὰ τότε δὲν ὠργίζετο ἂν ἤκουε παρ' ἐκείνου ἀπάντησίν τινα οὐχὶ εὐάρεστον. Ἡμέραν τινὰ, ἰδὼν ἐρχόμενον τὸν ἰατρόν του, εἶπεν αὐτῷ· —Εἴπατέ μοι εἰλικρινῶς, ἐξοχώτατε, πόσους ἀνθρώπους ἐφονεύσατε εἰς τὴν ζωήν σας;

— Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ ἰατρὸς, τριακοσίας χιλιάδας ὡς ἔγγιστα, ὀλιγωτέρους δηλαδὴ ἀφ' ὅσους ἐφόνευσεν ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης.

Ἡμέραν τινὰ ἐπισήμου ὑποδοχῆς, ἐνῷ εἰσήρχετο εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν κεκλημένων, ἔμαθεν ὅτι ἔξω εἰς τὸν πρόδρομον δύο κυρίαι ἤριζον τίς πρώτη νὰ διέλθῃ τὴν θύραν καὶ διεπληκτίζοντο μετ' ἐπιμονῆς καὶ ζωηρότητος σκανδαλώδους. —Εἴπατε αὐταῖς, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, ὅτι πρέπει νὰ εἰσέλθῃ πρώτη ἐκείνη τῆς ὁποίας ὁ ἀνὴρ κατέχει ἀνωτέραν θέσιν.—Αὐτὸ τὸ γνωρίζουν, ἀπήντησεν ὁ αὐλάρχης, ἀλλ' οἱ συζυγοί των εἰσὶν ὁμοιόβαθμοι.—Καλὰ λοιπὸν, πρέπει νὰ προτιμηθῇ ὁ ἀρχαιότερος. — Ἀλλ' ἀμφότεροι διωρίσθησαν κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν.—Τότε, ἐπανέλαβε μετ' ἀνυπομονησίας ὁ μονάρχης, εἴπατε αὐταῖς ἐκ μέρους μου νὰ ἀπεράσῃ πρώτη ἡ μᾶλλον ἀνόητος.

Γ.

Ἡ ἑπομένη κατανυκτικὴ δέησις ἀπεσπάσθη ἐκ τοῦ πανηγυρικοῦ λόγου «εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου Μαρίας» τοῦ ἀπαγγελθέντος ἐν τῷ κατὰ τὴν Ἑνετίαν ἑλληνικῷ ναῷ, τῇ 25 Μαρτίου 1686, ὑπὸ τοῦ περιωνύμου τοῦ γένους ἡμῶν ἱεροκήρυκος Ἠλία Μηνιάτου, περὶ τοῦ ὁποίου ἰδοὺ τί γράφει ὁ κ. Κ. Παπαρρηγόπουλος: «Ὁ ἄριστος τῶν ἱεροκηρύκων ὅσους ἀνέδειξεν ἡ Ἑλλὰς κατὰ τὰς τελευταίας 4 ἑκατονταετηρίδας, καὶ τῇ ἀληθείᾳ ὁ κράτιστος ἴσως τῶν ὅσων ἡ φωνὴ ἀντήχησεν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἀπὸ τῶν τοῦ Φωτίου χρόνων, ὑπῆρξεν ὁ Ἠλίας Μηνιάτης. Γεννηθεὶς ἐν Ληξουρίῳ τῷ 1669 καὶ ἀνατραφεὶς εἰς τὸ Φλαγκινιανὸν τῆς Ἑνετίας φροντιστήριον, ἐκεῖ ἤρχισε παῖς ἔτι ὢν τὸ μέγα αὐτοῦ ῥητορικὸν στάδιον. Τῷ 1686, ἐπὶ τῆς τελευταίας μεγάλης τῶν Ἑνετῶν κατὰ τῆς ἡμετέρας χώρας ἐπιστρατείας, νεώτατος ἔτι ὢν ἀπήγγειλεν ἐν Ἑνετίᾳ τὴν πρὸς τὴν Παναγίαν ἐκείνην δέησιν, ἥτις εἶναι βεβαίως ἡ εὐγλωττοτέρα θρησκευτικὴ σελὶς ἐξ ὅλων ὅσαι ἐγράφησαν κατὰ τὰς τελευταίας τέσσαρας ἑκατονταετηρίδας, καὶ εἰς ἣν ἀπαντᾶται ἡ πρὸς τὴν Θεοτόκον Μαρίαν ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους περίφημος ἐπίκλησις, ἣν οὐδὲ σήμερον δυνάμεθα νὰ ἀναγνώσωμεν ἄνευ βαθείας τῆς ψυχῆς συγκινήσεως. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἐμιμήθη τὴν ἐπίκλησιν ταύτην ἐκ τῆς πρὸ ὀλίγων τότε ἐνιαυτῶν ἐκδοθείσης ῥητορικῆς τοῦ Σκούφου, ἀλλὰ τοσοῦτον τεχνικώτερον διεσκεύασε καὶ τοσοῦτον καλλιεπέστερον διετύπωσε τὸ ὑπόδειγμα, ὥστε δύναται νὰ λογισθῇ ὡς δεύτερος αὐτοῦ δημιουργός. Ἔπειτα κληθεὶς διδάσκαλος εἰς Κεφαλληνίαν ἀπήγγειλεν εἰς τὸν ἐν Ληξουρίῳ ναὸν τοῦ ἁγίου Νικολάου τὸν περὶ ἀγάπης λόγον, ἐν τῷ ὁποίῳ θέμα κύριον, ὡς πάντοτε, ἔχων τὴν τύχην τῆς ὅλης πατρίδος, ἀποδίδει τὴν ἀπώλειαν τῆς αὐτονομίας αὐτῆς εἰς τὴν ἐριννὺν τῆς διχονοίας. «Ἔπεσεν, ἔπεσεν, ἀνακράζει, καὶ κεῖται εἰς τὴν γῆν σκλαβωμένον τὸ γένος, τὸ βασιλικόν! Ποῖος τὸ ἔρριψε, ποῖος τὸ ἐνίκησεν; ὄχι παλαιόθεν τὰ ἅρματα τῶν Περσῶν, ὄχι κατόπιν ἡ δύναμις τῶν Βουλγάρων, ὄχι τώρα ἔγκαιρα τὰ στρατεύματα τῶν Ἀγαρηνῶν· τὸ ἐκατάλαβεν ὀργὴ θεϊκή. . . . . ἔπεσεν ἡ βασιλεία, διότι ἐσηκώθη ἡ εἰρήνη ὅπου εἶναι ὁ στύλος τῶν βασιλειῶν.» Καὶ ἐξηκολούθησεν οὕτω διδάσκων ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τὴν χριστιανικὴν ἀρετὴν ἅμα καὶ τὰ τοῦ πολίτου καθήκοντα, τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν καὶ τὴν πίστιν τὴν πρὸς τὴν πατρίδα, ἐν Ζακύνθῳ, ἐν Κερκύρᾳ, πάλιν ἐν Ἑνετίᾳ, ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐν Ναυπλίῳ, ἐν Ἄργει καὶ τελευταῖον ἀπὸ τοῦ 1711 ὡς ἐπίσκοπος Κερνίκης καὶ Καλαβρύτων μέχρι τοῦ μετὰ τριετίαν τοσοῦτον προώρως ἐπελθόντος θανάτου αὐτοῦ. Ὅτι ὁ Μηνιάτης ἐμιμήθη οὐ μόνον τὸν Σκοῦφον ἀλλὰ καὶ τὸν περιώνυμον Ἰταλὸν Σένιερην, πρὸ πάντων μάλιστα τοῦτον, εἶναι βέβαιον· ἀλλ' ἐμιμήθη αὐτοὺς ὅπως αἱ μεγάλαι φύσεις αἵτινες πολλάκις μὲν ἐξισοῦνται πρὸς τὰ πρωτότυπα, ἐνίοτε δὲ καὶ ὑπερβαίνουσιν αὐτά.»

Σ. τ. Δ.

ΕΠΙΚΛΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑΝ

Ἕως πότε, πανακήρατε Κόρη, τὸ τρισάθλιον γένος τῶν Ἑλλήνων ἔχει νὰ εὑρίσκεται εἰς τὰ δεσμὰ μιᾶς ἀνυποφέρτου δουλείας; Ἕως πότε ἔχουσι νὰ βασιλεύωνται ἀπὸ ἥμισυ φεγγάρι αἱ χῶραι ἐκεῖναι εἰς τὰς ὁποίας ἀνέτειλεν εἰς ἀνθρωπίνην μορφὴν ἀπὸ τὴν ἡγιασμένην σου γαστέρα ὁ μυστικὸς τῆς Δικαιοσύνης ἥλιος; Ἀχ Παρθένε! ἐνθυμήσου πῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα πρότερον παρὰ εἰς ἄλλον τόπον ἔλαμψε τὸ ζωηφόρον φῶς τῆς ἀληθινῆς πίστεως. Τὸ ἑλληνικὸν

γένος ἐστάθη τὸ πρῶτον, ὅπου ἄνοιξε τὰς ἀγκάλας καὶ ἐδέχθη τὸ Θεῖον Εὐαγγέλιον τοῦ μονογενοῦς σου υἱοῦ. Τοῦτο ἔδωσεν εἰς τὸν κόσμον τοὺς διδασκάλους, οἱ ὁποῖοι μὲ τὸ φῶς τῆς διδασκαλίας των ἐφώτισαν τὰς ἡμαυρωμένας καρδίας τῶν ἀνθρώπων. Λοιπὸν, εὔσπλαγχνε Μαριάμ, παρακαλοῦμέν σε διὰ τὸ χαῖρε ἐκεῖνο, ὅπου μᾶς ἐπροξένησε τὴν χαρὰν, διὰ τὸν ἀγγελικὸν ἐκεῖνον εὐαγγελισμὸν, ὅπου ἐστάθη τῆς σωτηρίας μας τὸ προοίμιον, χάρισέ του τὴν προτέραν του τιμήν! σήκωσέ το ἀπὸ τὰ δεσμὰ εἰς τὸ σκῆπτρον, ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν εἰς τὸ βασίλειον. Καὶ ἂν ἐτοῦταί μας αἱ φωναὶ δὲν σὲ παρακινοῦσιν εἰς σπλάγχνα, ἂς σὲ παρακινήσωσιν αἱ φωναὶ καὶ αἱ παρακλήσεις τῶν ἁγίων σου ὁποῦ ἀκαταπαύστως φωνάζουν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς τρισαθλίου Ἑλλάδος. Φωνάζει ὁ Ἀνδρέας ἀπὸ τὴν Κρήτην, φωνάζει ὁ Σπυρίδων ἀπὸ τὴν Κύπρον, φωνάζει ὁ Ἰγνάτιος ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν, φωνάζει ὁ Διονύσιος ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, φωνάζει ὁ Πολύκαρπος ἀπὸ τὴν Σμύρνην, φωνάζει ἡ Αἰκατερίνα ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, φωνάζει ὁ Χρυσόστομος ἀπὸ τὴν βασιλεύουσαν πόλιν, καὶ δείχνοντάς σου τὴν σκληροτάτην τυραννίδα τῶν ἀθέων Ἀγαρηνῶν, ἐλπίζουσιν ἀπὸ τὴν ἄκραν σου εὐσπλαγχνίαν τοῦ ἑλληνικοῦ γένους τὴν ἀπολύτρωσιν.»

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

⁂ Ὁ μεταδίδων ἔστω καὶ ἐλάχιστον μέρος τοῦ μυστικοῦ του παύει νὰ ᾖνε κύριος καὶ τοῦ ἐπιλοίπου. (J. P. Richter.)

⁂ Αἱ ψυχραὶ καρδίαι ἔχουσι μόνον μνήμην ἢ μᾶλλον μνημεῖον περιέχον τὸ πτῶμα τοῦ παρελθόντος, ἐνῷ αἱ εὐαίσθητοι ἔχουσιν ἐμψύχους οὕτως εἰπεῖν ἀναμνήσεις· διὰ ταύτας τὸ παρελθὸν δὲν ἀποθνήσκει, ἀλλ' εἶνε ἁπλῶς ἀπόν. (Κ^α Krüdner.)

⁂ Πολλοὶ ὑπάρχουσιν οἱ στέργοντες ν' ἀτιμασθῶσι χάριν τιμητικοῦ παρασήμου.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

〰 Ἐν Βερολίνῳ πρό τινος ἱδρύθη τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς ἀνωτάτης διευθύνσεως τῶν ταχυδρομείων *μουσεῖον ταχυδρομικόν*. Τὸ Μουσεῖον τοῦτο, μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδός του, περιλαμβάνει συλλογὴν ἀντικειμένων τῆς ὑπηρεσίας τῶν ταχυδρομείων. Διαιρεῖται δὲ εἰς ὀκτὼ τμήματα.

Τὸ πρῶτον τμῆμα περιλαμβάνει ἰχνογραφήματα καὶ φωτογραφήματα ταχυδρομικῶν καταστημάτων πλείστων πόλεων τῆς Γερμανίας.

Τὸ δεύτερον ὑποδείγματα ἁμαξῶν ταχυδρομικῶν καὶ ἐκ τῶν διατρεχουσῶν ἐπὶ τῶν κοινῶν ὁδῶν καὶ ἐπὶ τῶν σιδηροδρομικῶν. Ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ ἐμφαίνεται ἡ βαθμιαία μεταβολὴ καὶ βελτίωσις, ἡ ἐπενεχθεῖσα εἰς τὰς ταχυδρομικὰς ἁμάξας ἀπὸ τοῦ 1800.

Ἡ τρίτη συλλογὴ περιέχει στολὰς τῶν ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων. Ἡ τετάρτη μέγαν ἀριθμὸν ὑποδειγμάτων γραμματοκιβωτίων. Ἐνταῦθα παρατηρεῖται ἡ βαθμιαία προσπάθεια πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἐν αὐτοῖς γραμμάτων καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἔτι τοῦ παραλαμβάνοντος τὰ γράμματα ὑπαλλήλου.

Μετὰ τὴν πέμπτην συλλογὴν, ἀφορῶσαν εἰς τὰ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἐν πολέμῳ ταχυδρομείου, ἕπεται ἡ ἕκτη ἡ τῶν γραμματοσήμων, τῶν ταχυδρομικῶν πινάκων, τῶν ἐπισήμων φακέλλων κτλ.

Ἡ ἱστορικὴ συλλογὴ, ἑβδόμη οὖσα, περιλαμβάνει μέγαν ἀριθμὸν ἰχνογραφιῶν καὶ ἀντιγραφῶν διαφόρων ἁμαξῶν ταχυδρομικῶν ἐζευγμένων, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος μέχρι σήμερον. Ἡ συλλογὴ τῶν σφραγίδων καὶ τῶν μεταλλίων δὲν συνεπληρώθη.

Τὸ ὄγδοον τμῆμα εἶνε ὡσαύτως λίαν περίεργον, περιλαμβάνον τὰ ταχυδρομεῖα ξένων κρατῶν. Αὐτόθι ὑπάρχουσι παραστάσεις ταχυδρομείου ἐν Ῥωσσίᾳ συρομένου ὑπὸ ταράνδων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀρχαγγέλου, ὡσαύτως ταχυδρομείου φερομένου δι' ἐλκήθρων ἐπὶ τῶν πάγων, ταχυδρομείου δι' ἱστιοφόρου πλοίου, καλουμένου *καρβὰς*, ἐνεργοῦντος τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν μεταξὺ Ἀρχαγγέλου καὶ μοναστηρίου κειμένου ἐπὶ μιᾶς νήσου τῆς Λευκῆς θαλάσσης. Ἐν τῇ συλλογῇ δὲ ταύτῃ περιλαμβάνονται καὶ ἄλλων χωρῶν περίεργα ταχυδρομικῆς μεταφορᾶς μέσα.

〰 Κατὰ δημοσιευθεῖσαν στατιστικὴν τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ τῆς Ἰταλίας κατὰ τὸ ἔτος 1876 μανθάνομεν ὅτι τῇ 31 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους τούτου ἡ Ἰταλία εἶχεν εἰς θαλάσσιον ὑπηρεσίαν 280,631 ἄνδρας. Ἐκ τούτων 153,022 ὑπηρέτουν ἐν τοῖς πλοίοις καὶ 55,609 ἠσχολοῦντο περὶ τὰς ναυτικὰς τέχνας. Εἶχε δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον πλοῖα ἱστιοφόρα καὶ ἀτμόπλοια 11,045, ὁλικῆς χωρητικότητος τόννων 1,078,869. Οἱ τόννοι τῶν ἀτμοπλοίων της δὲν ὑπερβαίνουσι τὸν ἀριθμὸν 57,881.

〰 Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Naigern τῆς Γερμανίας μονῆς τῶν βενεδικτίνων, γράφει ἡ «Ἐφημερὶς τῶν φιλομαθῶν», ὑπάρχει γήινος σφαῖρα ἔχουσα περιφέρειαν 14 μέτρων, καὶ κινουμένη ὅπως ἡ γῆ περὶ τὸν ἄξονά της εἰς 24 ὥρας. Εἰς τὰ ἄκρα τοῦ ἄξονος, ἄνωθεν τῆς σφαίρας, σημειοῦται ἐπὶ δέλτων ἡ ὥρα, ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύξ. Ὁ ἐπὶ τῆς σφαίρας χάρτης, ὁ δεικνύων τὰς χώρας, εἶνε χειρόγραφος, ἀλλὰ τοσούτῳ τεχνικῶς εἰργασμένος, ὥστε δυσκόλως διακρίνεται ἀπὸ τοῦ λιθογραφικοῦ. Οἱ κόλποι, αἱ γραμμαὶ τῶν σιδηροδρόμων, ὁ δρόμος τῶν ἀτμοπλοίων, τὰ ὕψη, τὰ βάθη τοῦ Ὠκεανοῦ κτλ. εἰσὶν ἐν ἀναγλύφῳ τεθειμένα λίαν τεχνηέντως καὶ μετὰ θαυμαστῆς ἀκριβείας. Ἐρευρέτης τοῦ μηχανή-

ματος τούτου εἶνε ὁ ἐκ τῆς μονῆς ταύτης μοναχὸς Ἀδαλβέρτος Πλοὺκ, καταναλώσας πρὸς ἀποπεράτωσιν αὐτῆς 10 ὁλόκληρα ἔτη ἐργασίας.

〰 Αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς διὰ τῶν περισσευμάτων τῶν δημοσίων ἐσόδων ἀνενδότως ἐργάζονται εἰς τὴν ἀπόσβεσιν τοῦ βαρυτάτου δημοσίου χρέους, τὸ ὁποῖον ἐπέβαλεν αὐταῖς ὁ περὶ τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος φοβερὸς τῆς παρελθούσης δεκαετηρίδος ἀγών. Τὸ δημόσιον χρέος αὐτῶν, ὑπολογιζόμενον ἐν ἔτει 1865 εἰς 2,742,300,428 δολλάρια, κατέπεσεν ἐν ἔτει 1877 εἰς 2,046,027,066, ἤτοι ἐντὸς 12 ἐτῶν ἐξωφλήθη κατὰ πλέον τοῦ τετάρτου!

〰 Ἐκ Νέας Ὑόρκης ἀγγέλλεται ὅτι ἀνεχώρησεν ἑταιρία σκοποῦσα ν' ἀνεύρῃ εἰς τὸν βυθὸν τοῦ Ὠκεανοῦ πλάκας χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, καθὼς καὶ ἄλλα πολύτιμα ἀντικείμενα ἀξίας φρ. 30,000,000, ἅτινα κατεποντίσθησαν παρὰ τὴν Βενεζουέλαν κατὰ τὸ ναυάγιον τοῦ Ἱσπανικοῦ πλοίου Σὰν Πέτρο Ἀλκαντάρα.

Τὸ πολεμικὸν αὐτὸ πλοῖον ἀνετράπη τὸ 1815 παρὰ τὴν νῆσον Κουάγαν. Τῷ 1816 τῇ βοηθείᾳ δυτῶν ὁ πλοίαρχος Γκοδρὶχ ἀνεῦρε χρυσὸν ἀξίας 150,000 φράγκων. Τὸ 1845 ἑτέρα ἐκδρομὴ θαλασσία γενομένη ἀνέσυρε πολύτιμον μέταλλον 1 ἑκατομμυρίου φράγκων. Τῷ 1855-56 δύο ἀμερικανικὰ ἀτμόπλοια ἀνεῦρον 1,500,000.

Ἡ νέα ἐκδρομὴ προτίθεται ν' ἀνεύρῃ τὸ ὑπόλοιπον τῶν 30 ἑκατομμυρίων. Ἐπρομηθεύθη δὲ τὰς τελειοτέρας ὑποβρυχίους μηχανάς.

〰 Ἡ ἄφιξις ζώσης φαλαίνης εἰς τὴν δεξαμενὴν τῆς Broadway, γράφει ὁ «Παρνασσὸς», ὑπῆρξε μέγα γεγονὸς ἐν τῇ πόλει τῆς Νέας Ὑόρκης. Τὸ θαλάσσιον τοῦτο τέρας, μήκους 29 περίπου μέτρων καὶ βάρους 80,000 χιλιογράμμων, ἤτοι 63 περίπου χιλιάδων ὀκάδων, μετηνέχθη ἐπὶ ἀτμοπλοίου καὶ ἐπὶ σιδηροδρόμου ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Λαβραδορίας μέχρι Νέας Ὑόρκης ἄνευ τινὸς ἀπευκταίου. Πρὸς τοῦτο εἶχεν ἐγκλεισθῆ ἐντὸς παμμεγίστου σιδηροῦ κιβωτίου ἐμπεριέχοντος θαλάσσια φύκη καὶ διατρήτου κατὰ τὸ ἄνω μέρος ὅπως εἰσέρχηται εὐκόλως ὁ πρὸς ἀναπνοὴν ἀπαραίτητος ἀήρ.

Τὸ μέγα τοῦτο κῆτος συνελήφθη ἐν τῷ ὅρμῳ τοῦ ἁγίου Παύλου, ἐντὸς τοῦ κόλπου τοῦ ἅγ. Λαυρεντίου. Ἡ ἄγρευσις αὐτοῦ, εἰ καὶ ἧττον κινδυνώδης τῆς δι' ἀκοντίου γινομένης, εἶνε ὅλως λίαν ἀξία περιεργίας.

Κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον τοῦ 1876 κατεσκεύασαν ἐν τῷ ὅρμῳ ἔνθα φοιτῶσιν αἱ φάλαιναι ὑψηλὰ δρύφακτα, ἀφήσαντες μίαν μόνην στενὴν εἴσοδον. Κατὰ τὸ μέρος τοῦτο ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἀνυψοῦται ἐν παλιρροίᾳ περὶ τὰ 20 μέρη, τὸ δὲ δρύφακτον κατακλύζεται ἄνωθεν καὶ ἐμβαπτίζεται 10 μέτρα ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος. Μετὰ ἑξήκοντα καὶ πέντε ἡμέρας τέλος φάλαινα ἀνεφάνη. Εὐθὺς τὸ ὑπερμέγεθος κῆτος εἰσῆλθεν εἰς τὸ περίφραγμα ἀναρρίπτον ὕδωρ διὰ τῶν φυσητήρων του, ἀτμάκατοι περιέζωσαν τὸ δρύφακτον, καὶ ἀπέκλεισαν τὴν ἔξοδον, ἄχρις οὗ ἀποσυρθέντων τῶν ὑδάτων τὸ μέγα κῆτος ἐξώκειλεν ἐπὶ τῆς ἄμμου.

Φοβερὰ πάλη τότε ἤρξατο μεταξὺ τῆς φαλαίνης καὶ τῶν διωκτῶν της· τὸ αἰχμάλωτον κῆτος ἐκυλίετο, ἐσάλευε μανιωδῶς τὴν οὐράν του, ὥστε ἐπὶ ὥρας ὅλας οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τὸ πλησιάσῃ. Τέλος κατώρθωσαν νὰ τὸ περιδέσωσι διὰ καλωδίων, καὶ νὰ τὸ ἀνασύρωσιν ἐντὸς κιβωτίου ἐπὶ ἀτμοπλοίου.

Ἐκ τοῦ ὅρμου τοῦ ἁγίου Παύλου μετηνέχθη οὕτω διὰ τοῦ κόλπου τοῦ Ἁγ. Λαυρεντίου μέχρι τῆς Κουεβέκης. Εἰς ναύτης διαρκῶς ἔδιδεν εἰς τὸ κῆτος ἰχθύας καὶ ἀρκοῦσαν ποσότητα ὕδατος, ἣν ἀπερρόφα διὰ τῶν φυσητήρων του. Ἐκ τῆς Κουεβέκης μετηνέχη διὰ τοῦ σιδηροδρόμου Μονρεάλης, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Νέαν Ὑόρκην μετὰ ὀκτὼ ἡμερῶν πλοῦν.

Ἡ ἐναπόθεσις ἐντὸς τῆς δεξαμενῆς τοῦ μαστοφόρου τούτου γίγαντος τοῦ μετενεχθέντος ὡς ἁπλοῦν ἐμπόρευμα, ὑπῆρξεν ἀληθῶς περιεργοτάτη. Ἀφοῦ ἀπέκοψαν τὰ καλώδια, περιετύλιξαν τὸ σῶμα τοῦ κήτους διὰ λωρίων, τὸ ἀνύψωσαν βραδέως, καὶ τὸ ἐναπέθεσαν ἐντὸς τῆς δεξαμενῆς, ἔνθα ἔτι καὶ σήμερον διάγει ἐπίσης καλῶς ὡς καὶ πρότερον κατὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Λαβραδορίας.

〰 Ὡς ἠδύνατό τις νὰ προΐδῃ ὁ θάνατος τοῦ Βρίγκαμ Γιοὺγκ, ἀρχηγοῦ τῶν Μορμόνων, προὐκάλεσεν ἐμφυλίους διαιρέσεις ἐν τῷ κόλπῳ τῆς κοινότητος ταύτης. Ἐξελέξαντο ἀληθῶς διάδοχόν του κατασταθέντα πνευματικὸν πρόεδρον τοῦ Μορμονισμοῦ, ἀλλ' ἡ πρὸς τοὺς προφήτας πίστις φαίνεται ὅτι ἀπεσβέσθη. Οὕτω πρὸς ἀποσόβησιν κινδύνου τινὲς ἐσκέφθησαν νὰ φέρωσιν εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ προφήτου ἕνα τῶν υἱῶν τοῦ πρώτου ἀποστόλου τῶν Μορμόνων Δ. Σμίθ.

Ἀφ' ἑτέρου ὅμως εἷς τῶν υἱῶν τοῦ Βρίγκαμ Γιοὺγκ ἀπεφάσισε νὰ θεμελιώσῃ ἐν τῇ Κάτω Καλιφορνίᾳ νέαν Σιὼν, ἕτερος δὲ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ὁ Γουλιέλμος Γιοὺγκ, ὑπερηκόντισε, καθ' ἃ ἐπιστέλλουσιν ἐξ Ἁγ. Φραγκίσκου εἰς τὴν «Ἐφημερίδα τῆς Αὐγούστης», τὰς πολυγαμικὰς τάσεις τοῦ πατρός του, διότι πρόκειται νὰ λάβῃ ὡς σύζυγον τὴν ὅμαιμον αὐτῷ ἀδελφήν.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐξήγειρε τὴν ζηλοτυπίαν τῆς πρώτης γυναικὸς τοῦ Γουλιέλμου, ἥτις πρὸς μέγα σκάνδαλον τῆς οἰκογενείας του, ἐγκατέλιπε τὸν σύζυγόν της καὶ ἀπεσύρθη εἰς τὸν πατρικόν της οἶκον. Ἡ ἀδελφὴ τοῦ Γιοὺγκ ἔχει ἡλικίαν 16 ἐτῶν· δὲν φαίνεται δὲ ἀποποιουμένη νὰ συζευχθῇ πρὸς τὸν προφητικὸν ἐκεῖνον βλαστὸν, ἐὰν οἱ νόμοι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν δὲν ἀπαγορεύωσι τὸ τοιοῦτον.

〰 Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐδημοσιεύθη στατιστικὴ τῶν

δυστυχημάτων τῶν σιδηροδρόμων κατὰ τὸ ἔτος 1876. Ὁ ἀριθμὸς δὲ τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο φονευθέντων ἀνήρχετο εἰς 1245, τῶν δὲ πληγωθέντων εἰς 4723. Ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τούτοις ἐκ τῶν ἐπιβατῶν ἐφονεύθησαν 139, ἐκ τῶν ὑπαλλήλων δὲ 673. Ἐκ τῶν ἐπιβατῶν δὲ ὡσαύτως ἐπληγώθησαν 1883, ἐκ δὲ τῶν ὑπαλλήλων 2600.

Κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο πλὴν τῶν συνδρομητῶν διὰ τῶν σιδηροδρόμων ἐταξείδευσαν 538,287, 295 ἐπιβάται· ὥστε ἡ ἀναλογία τῶν φονευθέντων εἶνε 1 ἐπὶ 3,872,570 καὶ τῶν πληγωθέντων 1 ἐπὶ 287,867. Τῷ 1875 ἡ ἀναλογία ἦτο 1 φονευθεὶς ἐπὶ 3,783,000 καὶ 1 πληγωθεὶς ἐπὶ 280,800 ἐπιβατῶν.

〰 Μεταξὺ τῶν νήσων τοῦ ἐν Ἀφρικῇ Πρασίνου ἀκρωτηρίου καὶ Ῥίου-Ἰανερίου τῆς Βρασιλίας, ὁ περιηγητὴς Μακλάϋ ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Κολμὸν (3° πλάτος βόρ. καὶ 24° μῆκος ἀνατολ. τοῦ Γκρενβίσχ) κατεμέτρησε τὴν θερμοκρασίαν τῆς θαλάσσης εἰς βάθος 6,000 ποδῶν. Παρετήρησε δὲ ὅτι ἡ θερμοκρασία εἰς τὸ βάθος ἦτο 3 βαθμῶν καὶ 5]100, ἐνῷ ἡ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὕδατος ἦτο 27 βαθμῶν 6]100· ὅ ἐστι διαφορὰ ὑπὲρ τοὺς 24 βαθμούς.

〰 Οἱ Κανάκαι, φυλὴ οἰκοῦσα τὴν Νέαν Καληδονίαν, συνειθίζουσι νὰ στιγματίζωσι τὸ σῶμα αὐτῶν διὰ χρωμάτων. Δὲν ἀρκοῦνται δὲ εἰς τὸ νὰ στιγματίζωνται δι' ἑνὸς χρώματος ὁμοειδοῦς, ἀλλ' ἤρχισαν νὰ μιμῶνται, στιγματίζοντες τὸ σῶμα, τὰ ἐνδύματα τῶν Εὐρωπαίων. Ἐν Νουμέᾳ, πρωτευούσῃ τῆς Νέας Καληδονίας, ἐστιγμάτισαν τὸ σῶμά των εἰς τρόπον ὥστε ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐφόρουν ζακέταν κυανῆν μετὰ μελαίνων κομβίων.

〰 Προϋπολογισμὸς τοῦ ναυτικοῦ τῶν διαφόρων κρατῶν κατὰ τὸ ἔτος 1876.

Γαλλία	178,284,422	φράγκα.
Ἀγγλία	269,561,100	»
Γερμανία	60,565,138	»
Ῥωσσία	100,153,524	»
Αὐστρία	24,782,180	»
Ἰταλία	40,048,741	»
Τουρκία	28,640,000	»
Ἑλλὰς	1,800,000	»
Δανιμαρκία	6,000,000	»
Ὁλλανδία	25,000,000	»
Ἰσπανία	32,811,776	»
Πορτογαλλία	7,620,000	»
Σουηδία καὶ Νορβηγία.	13,250,000	»
Ἡνωμένων Πολιτειῶν	94,455,832	»
Βρασιλία	32,200,000	»
Χιλὶ	8,094,440	»

〰 Ἐν Μιλάνῳ ἐτελέσθη κατ' αὐτὰς ὁ λίαν περίεργος κατ' ἔτος γενόμενος διαγωνισμὸς ὑπηρετῶν, ὃν ἵδρυσε φιλάνθρωπός τις, ἀφεὶς διὰ τῆς διαθήκης του ποσὸν χρηματικόν, ὅπως δι' αὐτοῦ βραβεύωνται κατ' ἔτος οἱ διακρινόμενοι ἐπὶ μακρᾷ καὶ χρηστῇ ὑπηρεσίᾳ. Ἐφέτος ἀπενεμήθησαν τρία βραβεῖα ἐκ φράγκων 500, 400 καὶ 300 εἰς δύο ὑπηρέτας καὶ μίαν ὑπηρέτριαν, ἐξ ὧν ὁ πρῶτος ἠρίθμει 54 ὁλοκλήρων ἐτῶν πιστὴν ὑπηρεσίαν!

〰 Τὰ ξενοδοχεῖα ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, γράφει περιηγητής τις, εἶνε τρισμέγιστα ἀνάκτορα, πολυτελέστατα διεσκευασμένα καὶ πληθὺν ὑπηρετῶν, Αἰθιόπων ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἔχοντα· δὲν ὁμοιάζουσι δὲ πρὸς τὰ τῆς Εὐρώπης, διότι ἔχουσι πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν εὐχαρίστησιν τῶν ξένων. Καὶ αὐτοὶ οἱ νεόνυμφοι, δίδοντες τριακόσια φράγκα καθ' ἑκάστην, εὑρίσκουσι βασιλοπρεπῆ κοιτῶνα, τὸν καλούμενον *κοιτῶνα τῆς νύμφης*, ἀνάπλεων μετάξης, βελούδου, ἀργύρου καὶ χρυσοῦ. Ἕκαστον ξενοδοχεῖον ἔχει καὶ τηλέγραφον, ἀνταποκρινόμενον μετὰ πασῶν τῶν πόλεων τοῦ κράτους, καὶ φαρμακεῖον καὶ λουτρὸν καὶ ταχυδρομεῖον καὶ ἀναγνωστήριον καὶ σφαιριστήριον καὶ πλυντῆρας ὅπου, συνεργοῦντος τοῦ ἀτμοῦ, πλύνονται, σεγνώνονται, σιδηρόνονται καὶ διπλώνονται ἐντὸς δύο ὡρῶν τὰ πανικά σου. Σημειωτέον δὲ, ὅτι εἰς τὰ ἀμερικανικὰ ξενοδοχεῖα δὲν κατοικοῦσι μόνον ξένοι, ἀλλὰ καὶ ἐγχώριαι οἰκογένειαι, αἵτινες ζῶσι διαρκῶς εἰς αὐτὰ κάλλιον ἢ ἂν εἶχον ἰδιαιτέραν οἰκίαν. Τὸ πρόγευμα ἑτοιμάζεται τὴν ἑβδόμην π. μ. ὥραν καὶ τὸ γεῦμα τὴν 5 μ. μ. Μυκηθμοὶ σινικοῦ ὀργάνου ἀντηχοῦντες τρομερὰ καθ' ἅπαν τὸ ξενοδοχεῖον καλοῦσι τοὺς μέλλοντας νὰ γευθῶσιν. Ὅταν δὲ καθήσωσι πάντες, ὁ ἀρχηγὸς τῶν ὑπηρετῶν, γέρων καὶ ἄσχημος Αἰθίοψ, νεύει διὰ τῆς ἄκρας τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ πρὸς τὸ σύνταγμα τῶν ἄλλων Αἰθιόπων, οἵτινες ἵστανται ἀκίνητοι ὄπισθεν τῶν καθημένων. Καὶ ἀμέσως, ὡς ἂν ὠθοῦντο ὑπὸ ἀοράτου μηχανῆς, προχωροῦσι συγχρόνως καὶ ἀποκαλύπτουσι τὰ ἐπὶ τῶν ἀπεράντων τραπεζῶν πρῶτα φαγητά. Τὸ γεῦμα σύγκειται τοὐλάχιστον ἐκ πεντήκοντα φαγητῶν. Ὁ οἶνος, ἀπαγορευθεὶς ὑπὸ τῶν ἑταιρειῶν τῆς ἐγκρατείας, δὲν φαιδρύνει τὰς ἀμερικανικὰς τραπέζας· σπανίως μόνον ἀθετεῖται ὁ κανών, προσφερομένου καμπανίτου περὶ τὸ τέλος τοῦ γεύματος.

〰 Τὸ ἑπόμενον ἀνέκδοτον ἀρκεῖ νὰ ἐξηγήσῃ τί ἐννοοῦσιν οἱ Ὀθωμανοὶ ὕψος λόγου καὶ μεγαληγορίαν.—«Διατί τὸ τζαμίον μου ἔχει ἐννεακόσια ἐννενήκοντα ἐννέα παράθυρα, καὶ οὐχὶ χίλια σωστά;» ἠρώτησεν ὁ Σουλτὰν-Σελὴμ Α' τὸν ἀρχιτέκτονα αὐτοῦ Χριστόδουλον, ἀφοῦ ἐπεσκέφθη τελειωθὲν τὸ ἐν Ἀδριανουπόλει ὑπ' αὐτοῦ οἰκοδομηθὲν τζαμίον.—«Διότι ἐμφαντικώτερον εἶνε, ἀπεκρίθη ὁ ἀρχιτέκτων, ν' ἀποκριθῇ τις, ἐρωτώμενος, ὅτι τὸ τζαμίον ἔχει ἐννεακόσια ἐννενήκοντα ἐννέα (δοκοὺζ-γιοὺζ δοκουζὰν δοκοὺζ) παράθυρα, παρὰ χίλια (μπίν).

Εἰς Ἀναγνώστης.

ΑΘΗΝΗΣΙ.—ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ, 14.